

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

NEMOC A BOLEST

- 8 Rozhovor s teoložkou Alžbětou Lněničkovou – M. Sabo
- 13 Život je životem od začátku do konce – R. Šormová
- 40 Pardubické komunitní centrum Kalyna nabízí Ukrajincům všestrannou pomoc – M. Vymětal
- 44 Vzpomínky na velkou válku – A. Rozbořilová

První pomoc u dětí & řešení krizových situací

24.5. od 9:15

Brno - Opletalova 6

přihlašování zde:

akce.e-cirkev.cz/register/160

cena 200Kč

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *L. Freitingerová*
- 8** Rozhovor s evangelickou teoložkou Alžbětou Lněničkovou – *M. Sabo*
- 12** Život je životem od začátku až do konce – *R. Šormová*
- 14** Rozhovor s psychiatrickou a psychoterapeutkou Radmilou Schneiderovou – *A. Rozbořilová*
- 18** Jak zranitelnost patří k identitě církve? – *J. Hofmanová*
- 20** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 27** Evangelíci oslavili největší svátky roku – *A. Rozbořilová*
- 29** Na faře v Chrástu otevřeli Útočiště – *K. Šimr*
- 30** Průkopnictví a představivost – *J. Tomeš*
- 32** Vrchlabská evangelická fara patřila už podruhé romské kultuře – *J. Kašpar*
- 33** Stoleté jubileum kostela Mistra Jana Husi v Plzni – *P. Tichý*
- 35** Staň se dobrovolníkem na sjezdu! – *B. Litomiská*

DIAKONIE

- 36** Rozhovor s koordinátorkou provozu Domova Radost Markétou Novákovou – *B. Uldrychová*

SLOVO

- 40** Rozhovor s ředitelkou komunitního centra Kalyna Petrou Srdínkovou – *M. Vymětal*
- 43** ADHD nevnímám jako poruchu – *O. Kolář*
- 46** Vzpomínky na velkou válku – *A. Rozbořilová*
- 50** Partyzánskou stezkou po Horácku – *D. Ženatá*
- 52** Požehnání na 280 znaků – *L. Ridzoňová*
- 53** Poslední slovo – *P. Hájíčková*

ÚVODNÍK

Óda na frankovku

Před nedávnem uplynuly Velikonoce, při kterých si křesťané tradičně připomínají Kristovo umučení a zmrtvýchvstání. Myslíme na to, jakou potupu Kristus musel snést před Pilátem a při cestě na Golgotu. Máme před očima utrpení, které prožíval, když ho bičovali, byl přibit na kříž a pomalu umíral. Záměrně právě na Velikonoční neděli 20. 4. byla přímo v jednom z vinogradů poblíž Velkých Pavlovic odhalena socha s názvem „Óda na frankovku“. Ačkoliv by to člověk podle názvu spíš nepředpokládal, jedná se o vyobrazení Krista. Jde o dřevěný kříž, na jednom z jeho ramen ležérně posedává Kristus s trnovou korunou na hlavě a kalichem vína v ruce, kterým kyne směrem k velkopavlovickému kostelu. Podle slov autora Marka Laciny jde o projev „vděčnosti naší vinorodé krajině, rodné obci a všem lidem, kteří na ní hospodaří“. Nepatřím mezi ty, kteří by se pohledem na sochu pohoršovali. Nějak ale nevidím souvislost mezi rurální tematikou a vyobrazením zkrvaveného Ježíše. Připadá mi to jako poněkud nešťastné, ale zejména naprosto nefunkční přeznačení stěžejního křesťanského symbolu, který banalizuje (Kristovu) bolest a do popředí dává oslavu alkoholu, který je v českých krajích pojímán jako součást identity a lék na všechno – včetně bolesti a trápení. Nebo autor poukazuje na to, že ukřižování byla „pohoda“ – a teď to hezky zapijeme? Ráda bych ocenila dobrý, klidně i trochu štiplavý humor či sarkasmus, ke kterému ve svých dílech sahá třeba David Černý (např. sv. Václav „jedoucí“ na zdechlém koni). Ale Lacinovo dílo je tak plytké, že tam vůbec žádnou myšlenku nenacházím. Je-li Kristovo ukřižování vnímáno jako symbol bolesti, pak je myslím pro naši společnost symptomatické právě to, co dělá Lacina – snaha bolest odsunout pryč. Kristova bolest ale odstránit nejde. Jeho utrpení je součástí příběhu. Příběhu o tom, že právě bolest může vést k vítězství.

Adéla Rozbořilová

Zemřel papež František

Na Velikonoční pondělí 21. dubna 2025 v ranních hodinách zemřel ve věku 88 let nejvyšší představitel římskokatolické církve papež František, vlastním jménem Jorge Mario Bergoglio. V úřadu setrval od března 2013, kdy se stal vůbec prvním papežem z amerického kontinentu a prvním jezuitou v této funkci. Svůj pontifikát zasvětil šíření evangelia a pomoci nejchudším a nejvíce potřebným. Často se silným důrazem na sociální spravedlnost, ochranu životního prostředí či mezináboženský dialog.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vydala v reakci na zprávu o úmrtí následující prohlášení: „S lítostí slyšíme o úmrtí papeže Františka. Vážili jsme si ho jako výrazného svědka Kristova evangelia. Jako toho, kdo si všímal ve společnosti posledních, opomíjených, postižených a těch, kteří jakkoli selhali. S respektem k řádům a tradicím vždy kladl nade vše lásku ke konkrétnímu člověku v nouzi. Vnímal bolesti i zmatky světa, pro který měl stále slovo naděje. Učili jsme se od něho. Myslíme na něho s vděčností. Modlíme se za katolickou církev.“

Poslední rozloučení se zesnulým se konalo v sobotu 26. dubna 2025 ve vatikánské bazilice sv. Petra za účasti předních světových státníků a osobností veřejného života i desetitisíců věřících.

Hof

Zástupci české ekumeny přivítali představitele církví Ukrajiny

Vyjimečné setkání hostila Praha 3. dubna 2025. Sešli se tu představitelé Všeukrajinské rady církví a náboženských společností se zástupci Ekumenické rady církví v ČR (ERC) a České biskupské konference (ČBK).

Dopolední jednání věnovali společnému rozhovoru, který se konal na půdě církevního ústředí Českobratrské církve evangelické, v Husově domě v Jungmannově ulici. Následovalo přivítání v Arcibiskupském paláci na Hradčanském náměstí a společná večerní ekumenická modlitba za Ukrajinu v modlitebně Církve bratrské v Soukenické ulici.

Z bezprostředních reakcí po setkání zněla od účastníků především vděčnost za možnost sdílení a za celkově velmi otevřený rozhovor vedený ve vzájemné důvěře. Jak naznačil generální sekretář ERC Marián Čop, zúčastněné strany deklarovaly vůli na toto jednání v budoucnu navázat a v započaté spolupráci i nadále pokračovat a rozvíjet ji.

Česká strana bezprostředně po setkání vydala následující prohlášení: „My, účastníci dnešního setkání mezi zástupci ERC a ČBK na jedné straně a zástupci církví, náboženských společností a organizací z Ukrajiny na straně druhé, se po vyslechnutí svědectví o situaci církví a náboženských společností na Ukrajině obrácíme na sestry a bratry našich církví s naléhavou výzvou, kterou nám opakovali během našeho setkání jednotně všichni ukrajinští zástupci křesťanských církví, židovské obce i muslimského společenství krymských Tatarů:

Budme my všichni připraveni hájit pravdu, která osvobozuje. Pravdu, která nebude obchodována. Pravdu, která jediná je cestou k míru, jenž nebude obětovat slabé a bezbranné ve jménu mocenských zájmů. Každý na tom místě, kde žijeme a pracujeme.“

Hof, foto: Ekumenická rada církví v ČR

Ministr školství navštívil pražskou školu EA

V pátek 28. března zavítal na Evangelickou akademii (EA) v Praze na Spořilově ministr školství, mládeže a tělovýchovy Mikuláš Bek. Návštěva z řad vládních představitelů dorazila na Den učitelů k diskusi se studenty i učitelským týmem.

Rozhovor proběhl v auditoriu sousední Základní umělecké školy V. Petrova, které se pro podobné akce využívá. Ministr Bek tu odpovídal zejména na dotazy studentů pedagogického lycea. Ti se přitom shodli, že by si rozmluva zasloužila ještě větší časovou dotaci. Ocenili ale možnost doptávat se na plány v resortu školství, v němž bude řada z nich pravděpodobně jednou působit například v roli asistentů pedagoga.

Ministr Bek si následně prohlédl školu EA a její okolí a pokračoval v debatě s vedením.

Krátce také navštívil výuku předmětů Psychologie a Kultura mluveného projevu a seznámil se mimo jiné s projektem nové budovy pro pražské školy Evangelické akademie, jejíž stavba se chystá v Praze 7 – Holešovicích a měla by se stát „novým domovem“ nejen žákům ZŠ Bratrská, ale i studentům a pedagogům z EA Praha.

Hof, foto: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Synodní rada se sešla se zástupci seniorátních výborů

Stalo se už tradicí, že se každoročně o víkendu po velikonočních svátcích sejdou představitelé seniorátních výborů (SV) se členy synodní rady a pracovníky ústřední církevní kanceláře. Letošní setkání proběhlo 25. a 26. dubna v Horském domově v Herlíkovicích.

Program nabitý oficiálními tématy i neformálními rozhovory je vzácnou příležitostí k osobnímu setkání s těmi, kteří o církev pečují v regionech. Smyslem je sdílet zkušenosti a informace o životě sborů a navázat kontakty s nově zvolenými členy SV.

Těžištěm letošních rozhovorů byl nově utvářený systém péče o zaměstnance, mimo jiné s ohledem na rostoucí počet dělených a částečných úvazků, a sjednocení forem podpory kazatelských míst. Také úvahy sborů o jejich budoucnosti a jejich přístup ke spolupráci či spojování s výhledem na schválenou reformu seniorátů. „Máme starost o to, jak přistupovat ke sborům, které nesplňují minimální požadavky schválené synodem. Přemýšlíme, jak zefektivnit vizitace a další způsoby podpory farních sborů na úrovni seniorátu,“ přiblížil letošní agendu synodní kurátor Jiří Schneider. Řeč byla dále například o hospodaření celé církve či o důrazech na řádné hospodaření se svěřeným majetkem na všech úrovních.

Hof

TÉMA: NEMOC A BOLEST

děkuji
za rychlost sanitky
ruce sestřiček
a intuici lékařů

děkuji
že nejsem
jen bolavé břicho
a číslo diagnózy

děkuji
za ty kdo se ptají jak mi je
a jsou ochotní
slyšet o bolesti

děkuji
Pane Bože
že někde v nejistotě
tuším tebe

*modlitba **Lenky Ridzoňové**,
kresba: Sára Konvalinková*

Boží uzdravující síla

To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme? (Jb 2,10)

Když má dítě zarudlé tváře, když si stěžuje na bolest končetin nebo na škrábání v krku, když začne mít vyrážku a vyskočí mu teplota, je vám jasné, že se přihlásila některá z běžných nemocí. A hned vám naskočí, jak se máte chovat: Pospěš do postele, musíš pít, dáme obklad, nařídíme klid, případně zajdeme k lékaři.

Jenže přicházejí nemoci, které nevypotíte. Některé matou tím, že nebolí, a jiné zas jsou naopak spojeny s ukrutnou bolestí. Takovou, že možná už jen beze slov voláte: „Proč?“ Takovou, že se vám to už zdá nebyt k žití. Kniha Jób se zabývá otázkou lidského utrpení. Proč Hospodin dovolil Satanovi, aby Jóba takhle zkoušel? Aby ho trápil? Proč to ten zbožný člověk musel všechno prožít? A kde bral sílu, že se tak pevně držel své víry v Boží věrnost a dobrotu? Co bolesti, zármutku i opuštěnosti ten člověk zažil. Dokonce jeho vlastní žena mu radila, když se na to už nemohla dívat: „Postav se Bohu, on tě potrestá a zemřeš – a tak budeš vysvobozen. Uleví se ti!“ A Jób? – „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“ (Jb 2,10)

Hospodin tehdy omezil Satanovu moc. Řekl mu: „Měj si ho v moci, ale ušetři jeho život.“ A ten Boží nepřítel toho využil do sytosti. Už to skoro nebylo k žití, co musel Jób snášet. Myslí, že ho kromě těla musela začít bolet už i duše. Tolik odmítnutí, opuštěnosti, ponížení, nespravedlnosti a vlastně i zrady ze strany přátel – a nepochopení u vlastní ženy – to snad už

není možné unést. A přesto si stojí za svým: „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“

Jóbův život Bůh Satanovi nesvěřil. Jeho život si vymínil. Jako by ho chránil.

V Izajášově proroctví čteme oddíl o muži plném bolestí, zkoušeném nemocemi. Prorok tu mluví o Božím služebníkovi, který prožil i tu největší bolest, prošel si nejhlubší krizí, sáhl si na dno. Nebylo to k žití, co musel Boží služebník Kristus snášet. Až sestoupil do pekel... Ale ono „Ušetři jeho život“ – to zůstalo. A tak i ten obětovaný Beránek, který byl zkrušen nemocí a položil svůj život v oběť za vinu, třetího dne vstal z mrtvých.

Děti na náboženství mi říkaly: „Napište do toho článku, že si bolestí i nemocí procházejí všichni. Ale Pán Bůh dokáže divy! Uzdravil přece Jóba i Námana, tak proč ne nás?“ Možná, že nemám takovou dětskou a přímočarou víru v Boží moc, v Boží pomoc a v Boží uzdravující sílu. A přesto věřím, že Bůh nezavírá před lidským utrpením oči. Věřím, že naše bolesti ho bolí stejně jako nás. Věřím, že je mocen nás uzdravit. A když se toho nedožijeme na tomto světě, tak v jeho království už nebude ani nářek, ani bolest, ani smrt.

Přeju nám všem, abychom s Boží pomocí mohli s Jóbem říci: „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“

Lenka Freitingerová, farářka

Podepsat Bohu bianco šek

O statečném boji s nemocí a temné Boží stránce

Diagnóza roztroušené sklerózy může otrást životem v základech. Je možné nemoc přijmout a naučit se s ní žít? Alžběta Lněničková v rozhovoru podhaluje svět člověka, pro kterého je RS každodenní realitou. Otevřeně o příznacích, léčbě, psychice a víře, ale také o tom, jak nemoc ovlivňuje osobní a pracovní život.

Bětko, potkali jsme se kdysi dávno na Evangelické teologické fakultě, byla jsi jednou z nejnadanějších studentek. Před časem jsi absolvovala zkoušky na službu výpomocné kazatelky naší církve a výhledově bys ráda absolvovala vikariát a stala se farářkou. Zní to jako přímá cesta k povolání... Téma květnového čísla Českého bratra však naznačuje, že cesta až tak přímá nebyla. Přišla nečekaná zpráva o nemoci...

Moje cesta k povolání byla všechno jen ne přímá! Ano, onemocněla jsem ve čtvrtém ročníku studia na ETF, diagnostikovali mi roztroušenou sklerózu (RS), která navíc začala poměrně agresivně. Rozhodli jsme se s manželem mít děti, dokud je mít můžu a jsem nějak schopná se o ně postarat, takže studium šlo na nějaký čas stranou. Po pár letech jsem ale byla schopná se k němu vrátit, napsat diplomku a udělat státnice. Taký díky tomu, že asi na čtvrtý pokus se našla léčba, díky které jsem stabilizovaná a můj stav se alespoň nezhoršuje. Teologii jsem studovala s tím, že na kazatelnu nikdy nevkročím, k tomu jsem se taky musela přepracovat. Takže po několika dramatech nakonec (zatím) happyend.

O nemoci mluvíš otevřeně, dokonce jsi o ní napsala i diplomku.

Ano, mluvím o ní, protože nejlepší na RS je, že ji není vidět, a nejhorší na RS je, že ji není vidět. Svou nemoc netajím, nevidím důvod. Třeba mluvením o RS můžu pomoci někomu jinému v podobné situaci, aby se necítil tak sám. Je pravda, že jsem si ze svého problému udělala téma diplomky. Teologie je úžasný obor, hodně blízký životu, takže to jde. U většiny jiných oborů by to nešlo. Psala jsem o tématu nemoci v německé teologii 20. století. Pokusila jsem se trochu využít taky to, že mám vystudovanou germanistiku a jsem tedy zvyklá pracovat i s německou odbornou literaturou.

Přibliž nám prosím, jak nemoc proměnila tvou životní situaci. S jakými výzvami spojenými s roztroušenou sklerózou se denně potýkáš?

Největší výzva je určitě únava, nedostatek energie. Není to únava jako u zdravých lidí. Unavená se už ráno vzbudím. Pocit, že jsem odpočatá a plná energie, jsem nezažila už roky. Nemoc mi taky omezila dosah chůze. Momentálně ujdu bez problémů tak asi 3 km, pak už to začne být problém. Denní aktivity si musím plánovat podle toho. Třeba když dopoledne jedu k doktorce do Prahy, nezvládnou s dcerou odpoledne na hřiště. Musím rozložit síly. Na túry, procházky a třeba rodinné výlety to moc není. Objevují se taky období, že něco bolí anebo se nějaký projev nemoci zhorší, když je to delší, třeba dny či týdny, měsíce v kuse, je výzva to ustát.

Odkud čerpáš sílu do nového dne? Jsou nějaké lety osvědčené strategie, které ti

pomáhají zvládat symptomy a stres, které nemoc působí?

Mám tři děti, to je docela dobrá motivace sílu najít, musím fungovat. Strategie si člověk vytvoří. Bolesti svalů zmírňuje třeba horká koupel. Snažím se přes den lehnout si s malou dcerou, když spí. Ve dnech, kdy si odpoledne odpočinout ani na chvíli nemůžu, je těžké to do večera vydržet. Musím odpočívat a poslouchat svoje tělo, jinak se to vymstí. A pak už zmíněné plánování.

S manželem Vaškem máte tři děti. Nejmladší se přihlásilo ke slovu, když ses hlásila na vikariát. Těhotenství a mateřství dokážou být náročné. Jak ti je v roli matky?

Naše tři děti jsou zázrak, to především. Jsou obrovským darem a jak už to s Božími dary bývá, současně taky obrovským úkolem! Když jsem onemocněla, byla jsem dlouho na Boha nahněvaná, cítila jsem se zrazená. Mateřstvím jsem zažila, že mi může přijít do života i něco úžasného (nejen nemoc). Ať to zní jakkoliv, mateřství mě smířilo s Bohem. Těhotenství byla náročná i krásná. Hodně náročné jsou samozřejmě ty první roky, kdy člověk musí toho malého človíčka vyplatit tak, aby byl schopný samostatné existence. V roli matky je mi dobře, dává mi to smysl a je to velké požehnání, ale dokáže to být někdy i vyčerpávající.

Nemoc ovlivní také životního partnera. Jste manželé léta, máte krásnou rodinu. Daří se Vaškovi spolu-nést tvé zdravotní potíže?

Na manželovi si velmi vážím, jak se k tomu už od začátku postavil. Onemocněla jsem asi rok a půl po svatbě. Žádný společný majetek, žádné děti, dějiny vztahu minimální, bylo by hodně snadné sbalit se a odejít, kdyby chtěl. Ale ani ho to nenapadlo. Ví, co v kostele slíbil, a stojí si za tím. Jsem mu vděčná, že hlavně na začátku ustál, když jsem mu doslova brečela na rameni a vzlykala, že nechci být nemocná. Jediné, co

mohl, bylo držet mě v náručí. Další dobrá věc je, že mě nelituje, nebere mě jako chudáčka, o kterého by měl pečovat. I když nepopírám, že moje fyzické omezení je pro něj někdy asi i těžké. Má rád spoustu věcí, přírodu, výlety, které já moc kvůli nemoci nezvládám.

Alžběta Lněničková

Nacházíš oporu ve své rodině, přátelích, ve sboru či jiné podpůrné skupině?

Rozhodně! V tomto směru jsem obdarována nad míru. Kromě rodiny a přátel mě hodně drží můj sbor v Libčicích nad Vltavou. Našla jsem tam opravdu přijetí, zázemí a úžasné lidi. Třeba náš bratr farář má svůj podíl na tom, že jsem vůbec zvládla dokončit teologii, to bylo opravdu fandění, nejde to nazvat jinak. Máme úžasné staršovstvo. Když bylo někdy zle, tak jsem se snažila vyhledat i jinou pomoc, psychoterapii, anebo si říct o pastorační rozhovor. To je taky velká podpora.

**A jak je na tom tvůj vztah s Bohem?
Nacházíš v něm posilu? Nebo opačně:
proměnila nemoc tvou víru?**

Hodně. Když jsem onemocněla, cítila jsem to od Boha jako zradu. Věřila jsem místům jako třeba v Žalmu 91, ale chápala jsem je jako zaslíbení, že bude všechno v pořádku, že mně se některé věci stát nemůžou! A najednou nevyléčitelná, progresivní nemoc? Byla jsem na něj nahněvaná. Dost dlouho, tak tři roky, jsem pravidelně chodila na bohoslužby, ale nebyla jsem se schopna modlit a bála jsem se otevřít Bibli, protože jsem měla strach, co bych v ní našla. Nepochybovala jsem o Boží existenci, občas jsem byla v pokušení pochybovat, že je dobrý. Pak se narodila první dcera, já zažila obrovské obdarování Bohem a naše vztahy začaly tát (ano, jistě, spíš můj vztah k němu). Teď vnímám, že tím těžkým obdobím mě nějakým způsobem musel nést, i když jsem ho necítila, to by jinak nešlo vydržet. Teď je moje víra jiná než předtím. Nevím, možná hlubší? Anebo míň dětinská (ne dětská!), dospělejší? Alespoň doufám.

Povedlo se ti jako teoložce reflektovat svou nemoc?

Otázku proč jsem si nikdy nepoložila. To, že utrpení a nemoc je důsledkem hříchu, je jistě pravda. Ale ne nutně osobního hříchu nemocného člověka. Tu souvislost odmítá už Ježíš v evangeliích. To, že jsem nemocná, neznamená, že jsem horší anebo hříšnější než někdo vedle mě, kdo je zdravý. Došla jsem k tomu, že Bůh má temnou stránku. Ne zlou. To v žádném případě. Temnou ve smyslu nepochopitelnou. A když se s ní potkáme, nejde udělat nic jiného než pokleknout a říct: Pane, já ti nerozumím. Nechápu tě. Nevím, k čemu je to dobré a bolí to. Ale důvěřuju ti. Důvěřuju, že ty tomu dokážeš dát smysl. A s nadějí na smysluplnost se dá vydržet mnohem víc.

Cítila jsi někdy intenzivní Boží přítomnost? Pomáhá ti víra v těžkých chvílích?

Ano, určitě. Pomáhá mít se komu v modlitbě vyžalovat a postěžovat. Pomáhá vědomí, že přece jenom se někde dá vybojovat naděje. Intenzivní Boží přítomnost jsem v jeden moment, kdy mi bylo hodně špatně fyzicky i psychicky zažila, ale zažila jsem ji třeba i u porodů svých tří dětí, zas úplně jinak.

Jak vypadá tvá víra v praxi? Modlíš se třeba za uzdravení?

V praxi? Třeba eschatologie pro mě dostala úplně konkrétní náplň, předtím ta představa byla hodně neurčitá. Teď vím, že Boží království a nebe bude to místo, kde zažiju své tělo zase zdravé. S modlitbou za uzdravení je to těžší. Teda, za vlastní uzdravení. Víím, že se za moje uzdravení modlili někteří moji kamarádi. Já přiznávám, že to nedělám. Možná mám strach, že bych neměla sílu nést ten rozpor mezi prosbou a realitou, kterou musím denně ustát. Je těžké žít denně svoji nevyslyšenou modlitbu. Možná je to nedostatek víry, někdo to tak určitě může vnímat. Pro mě je v tom i víra, že když Pán dopustil, že jsem nemocná, má to nějaký smysl a má s tím nějaký záměr. Líbí se mi taky, co říká Nick Vujicic, Australan, který se narodil bez rukou a bez nohou. Říká, že i když nedostanete zázrak, pořád se můžete stát pro někoho zázrakem.

Máš nějaký oblíbený biblický text nebo jiné inspirativní duchovní texty, ke kterým se ráda a vděčně vracíš?

Oblíbených textů mám víc, ale první, co mě napadlo, je: „I kdyby fíkovník nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav, ve chlévech dobytek nebyl, já budu jásotem oslavovat Hospodina, jásat k chvále Boha, který je má spása. Panovník Hospodin je moje síla.“ (Ab 3, 17–19a) Jinými slovy: I kdybys mě neuzdravil, stejně se mě nezavíš, Bože. Hodně silná je Ježíšova modlitba v Getsemane: Pane, já to nechci. Já to hrozně moc nechci! Ale jestli to chceš ty, jestli v tom ty vidíš smysl, tak dobře. Podepisuju ti bianco šek.

s rodinou

Přinesla ti zkušenost nemoci nějakou životní moudrost? Co bys poradila lidem, kteří se potýkají s těžkou nemocí?

Životní moudrost? To nevím. Nepovažuji se za moudrou. Možná to, že člověk má svaté právo cítit se někdy pod psa. Není to nedostatek víry. Je v pořádku být naštvaný, dokonce i na Boha, a je v pořádku mu to v modlitbě říkat. On to ustojí. Ale taky je v pořádku nechat se od něj, třeba i v podobě bratrů a sester, někdy opečovávat. Ukázat zranitelnost není slabost, právě naopak. Podobně není slabost brát antidepresiva, mít terapeuta anebo si o tom chodit popovídat s farářem. Dobrá a uplatnitelná po všechny (i zdravé) je taky rada od paní profesorky Ha-

vrdové, že udělat si každý den něčím radost je součástí léčby.

Jaké malé radosti a sny ti pomáhají udržet si naději a pozitivní pohled do budoucna? Jaké jsou tvé plány a výhledy, které ti dodávají sílu a motivaci?

Velká motivace jsou moje děti a můj manžel. Teď hodně žiju tím, že jsem udělala kazatelské zkoušky. Jsem ráda, když můžu sloužit. Pobít se s biblickým textem (on to kolikrát je opravdu boj) a vybojovat z něho nějakou naději, o kterou se můžu podělit s ostatními. To je velké dobrodružství!

připravil Martin Sabo, foto: archiv respondentky

Život je životem od začátku až do konce

I v nemoci, bolesti či období křehkosti může být život stejně pestrý jako jindy

Diakonie ČCE, Portimo, domácí hospic Cesta domů, ŽIVOT 90 – neziskové organizace, ve kterých jsem se pracovníčně pohybovala posledních více než 30 let. Moje profesní pozornost se díky tomu soustředila na děti i dospělé s různým znevýhodněním, na lidi nevyčísitelně nemocné, jejichž život se krátí, a na osoby starší věkem.

Když přemýšlím, co moje dosavadní působišť, témata i skupiny lidí, kteří potřebovali tu či onu formu podpory, propojuje, dostává se do popředí člověk a jeho důstojnost. A pak věta, kterou si půjčuji z jedné benefiční akce: Předsudky nejsou dobré úsudky.

Ani mně se určité nejednotnější stereotypy a předsudky čas od času nevyhnou. Zároveň si uvědomuji, že nejpřevratnější objevy typu „aha, tak takhle to tedy je/může být“ jsem zazila, když jsem se jim dokázala ubránit. Často tomu pomohla synergie – tedy když jsme spojili síly, přemýšlelo se v celistvosti, prostor dostala multiprofesní spolupráce, otevřely se dveře novému nápadu, do pevných pravidel vstoupilo něco spontánního či originálního. A především, když jsme my „profesionálové“ připustili, že nejsme jedinými (natož nejlepšími) experty na životy druhých, ale spíš průvodci, kteří svou odbornost a kvalifikaci „jen“ nabízejí. Jinak ale čím dál víc vnímám, jak důležité je dobře naslouchat a zachovat si respekt k individuálním potřebám a přáním klientů, pacientů i jejich blízkých, a také k jejich příběhu, do kterého vstupujeme jako hosté a jen na (různé dlouhý)

okamžik. Je namístě připomínat si, že nikdy neznáme plně kontext, souvislosti, vztahy, aktéry – a že to, že nás do svého soukromí někdo přizve, je svého druhu privilegium.

Zároveň v Česku potřebujeme v sociálních a zdravotních službách systémovou změnu, která by adekvátně reagovala na jednoznačnou predikci statistik. Čísla mluví jasně: víme například, že zatímco dnes žije v Česku 200 tisíc seniorů ve věku 85+, v roce 2050 jich ve stejné věkové skupině bude 500 tisíc. Víme také, že až bude nejvíce těch, kdo potřebují péči, poklesne zároveň dramaticky počet těch, kdo jim ji budou moci poskytnout.

Co by pomohlo? Především spojit síly: poskytovatelů služeb, zájmových a svépomocných skupin, neziskových organizací, sociologů, expertů na vzdělávání. A své role se musí ujmout stát: pracovat s dostupnými daty včas a komplexně, bez ohledu na začátek či konec volebního období. Povzbudit inovativní projekty a pilotně ověřit jejich funkčnost, aby se profesionální a neformální péče navzájem doplňovaly a podpořily (víme totiž mj. i to, že pokud nedojde k výraznému posílení neformální a komunitní terénní péče, budeme už v roce 2030 nejspíš potřebovat v domovech pro seniory až o 30 tisíc lůžek víc než dnes). Vytvářet a zlepšovat podmínky pro to, aby i lidé křehcí, nemocní, osamělí, staří, umírající atd. měli skutečnou možnost volby, kde a jak chtějí (nebo nechťejí) prožít svůj čas. Posilovat veřejné povědomí o tom, že pomáhat, dobrovolničit a pečovat je správné a že si toho jako společnost vážíme. Nabídnout potřebnou podporu neformálním

senioři v komunitním centru ŽIVOTa 90

pečující, aby jejich péče byla zvládnutelná, a to i dlouhodobě (stát to nemusí dělat sám, má vytvářet podmínky pro to, aby taková podpora mohla vzniknout, byla dostatečná a byla dlouhodobě udržitelná i z hlediska financování). Vytvořit podmínky pro vznik nových služeb, terénních i pobytových. Soustavně motivovat ty, kdo se chtějí na profesionální práci v sociálních a zdravotních službách připravit v rámci odborného vzdělávání.

Je moc důležité připomínat si, že i v nemoci, bolesti, stáří nebo křehkosti může být život stejně pestrý jako jindy. A že se tedy hodnota života neměří jen jeho délkou nebo „neproblematičností“, ale především jeho naplněností, kvalitou, důstojností, vědomím smyslu. A tomu může pomoci každý z nás. Třeba tím, že budeme víc přemýšlet o člověku v kontextu celé šíře

jeho životního příběhu, že věnujeme záměrnou pozornost jeho individuálním potřebám nejen fyzickým, ale i psychickým, sociálním, kulturním, spirituálním. Často se pak ukáže, že toho „klient“ nebo jeho blízký „pečující“ zvládne mnohem víc, než bychom si dokázali představit, a že dokonce i v tíživé situaci se dokáže z něčeho radovat, na něco se těšit, k něčemu vztahovat svou naději. Třeba jako senioři, které denně potkávám v ŽIVOTě 90. Ač potřebují v různé míře také pomoc a podporu, mají co nabídnout ostatním a hlavně si svůj život umějí užít: když hrají divadlo, tančí, zpívají, cvičí, trénují paměť, vzpomínají, vyprávějí, předávají zkušenosti a znalosti... Jsem za tahle setkání vděčná, díky nim si každý den můžu připomínat, že „život je životem od začátku až do konce“.

Ruth Šormová, foto: Život 90

Je důležité při pohledu na člověka s duševními potížemi nevidět jen diagnózu

Od stigmatizace k ohleduplnosti

Radmila Schneiderová vystudovala všeobecné lékařství na Univerzitě Palackého v Olomouci, specializaci získala v psychiatrii a psychoterapii. Absolvovala také Pražskou psycho-terapeutickou fakultu (dnes Pražská vysoká škola psychosociálních studií), na které od r. 2005 externě vyučuje. Jako psychiatr působila v řadě pražských zdravotnických zařízení: ve Fakultní nemocnici Motol, Psychiatrické nemocnici Bohnice, později též v Denním sanatoriu Fokus či Psychoterapeutické a psychosomatické klinice ESET. Od r. 2010 působí v Dejvickém psychoterapeutickém centru. Je evangelička a členka farního sboru v Praze-Střešovicích. Jejím manželem je současný synodní kurátor Jiří Schneider.

Jak se dnes ve společnosti vlastně na psychiatrické pacienty či lidi v psychologické péči díváme? Bývají stále označováni za „blázný“?

Já jsem trochu ovlivněná tím, že jsem s lidmi, kteří se potýkají s nejrůznějšími duševními potížemi v každodenním kontaktu, takže pro mě jsou běžní. Mám pocit, že během let se společnost hodně mění. Ještě moje nebo předcházející generace to mívala tak, že jsou to blázní, a raději se od nich drželi dál. Ale myslím si, že se

to mění – tím, že se o duševních nemocech víc mluví a také víc lidí potřebuje péči. Mladá generace se za to často už vůbec nestydí.

Často zaměňujeme osobnost pacientů za jejich diagnózu či její projevy. O dysgrafikovi si myslíme, že je „lemp“, člověk s ADHD se nám může jevit jako „sigr“, člověk s depresí zase jako „lenoch“. Jak můžeme k lidem, kteří se potýkají s psychickými obtížemi, přistupovat citlivěji?

Na začátek bych ráda řekla, že to, jak se konkrétní duševní potíže projeví, vždycky ovlivňuje osobnost člověka. Třeba u temperamentní nebo expresivní osobnosti jsou vidět jiné projevy než u člověka introvertního.

Když je člověku hodně zle, někdy jeho diagnóza dominuje a není z něj vidět nic jiného. Ten člověk je v tu chvíli opravdu hlavně depresivní, psychotický... Je ale důležité, abychom při pohledu na něj neviděli jen jeho diagnózu, i když jeho jiné potenciality jsou v tu chvíli v pozadí. Někdy ale naopak ve snaze dotyčného nestigmatizovat jeho diagnózu nebereme vážně a všechno vysvětlujeme něčím jiným – temperamentem, povahou... Je potřeba mít na paměti obojí. Pro laika, třeba blízkého, kterému někdo psychicky onemocněl, je velmi těžké se v tom vyznat. Někdy je to složité i pro nás profesionály. Pamatuju si, že když jsem pracovala v Bohnicích a viděla jsem úplně rozložené lidi, vůbec jsem si nedokázala představit, že můžou jindy

fungovat jinak. A pak, když jsem pracovala v komunitním centru, tak jsem viděla, co všechno zvládají, jak dovedou být sociální. Hodně tedy záleží na tom, jak tomu člověku momentálně je.

Jak s nimi můžeme o jejich potížích mluvit? Máme se do toho vůbec pouštět?

Přikláníla bych se k tomu, že pokud to není nezbytné a nemáme s tím co do činění, nechat to na jejich případné iniciativě. Případně bych je podpořila k nějaké péči, aby si našli oporu, nebo jim s vyhledáním péče pomohla. Určitě bychom do toho neměli vstupovat, když si to dotyčný nepřeje a situace není život ohrožující.

A co když to nezbytné je? Když s ním potřebujeme nějak jednat, spolupracovat?

Nejlepší je mluvit úplně obyčejným jazykem. Jednou mi jedna paní řekla: „Když si se mnou můj psychiatr neví rady, začne mluvit latinsky.“ Někdy máme tendenci se schovávat za odborné termíny. Úplně nejlepší je přitom mluvit prostě lidsky: „Vidím, že ti teď není dobře, že se ti špatně soustředí, že jsi smutný...“ Popisovat, co vidíme, a ptát se, jestli můžeme nějak pomoci. Ale to hlavní z laické pozice by mělo být hledání mostů k odborné pomoci, nikoliv se do toho pouštět amatérsky.

Zmínili jsme několik diagnóz, např.

ADHD. Co může těmto lidem nabídnout medicína? Je možné je nějak léčit nebo zmírňovat jejich projevy?

U všech duševních onemocnění je výhrou, když se dotyčnému člověku podaří své potíže a hendikepy nějak integrovat do svého života. Každý z nás se musíme naučit sám se sebou žít, ať máme větší nebo menší trable. Některé jsou zabudovány do naší osobnosti, některé jsou chronické, ne úplně vyléčitelné, ale když to dobře integrujeme, tak ta nemoc už není to hlavní. Naš život má spoustu dalších aspektů.

Například u ADHD jde o to najít způsob, jak zvládnout časté přeskakování pozornosti – a v dospělosti si najít práci, kde je to možné. Jak jste mluvila o tom, že dítě s ADHD může navenek působit jako sígr – ono jím není, ale nezvládnutou výchovou ze strany nás dospělých se jím může stát.

Je být psychiatrickým pacientem stále tabu?

Moje klinická zkušenost je, že v různé míře ano. Duševní nemoci jsou méně jasné a přijatelné než tělesné nemoci. Když máme zlomenou nohu nebo ležíme v horečkách při chřipce, je to pro nás i pro okolí srozumitelné. Psychické potíže vedou často k pocitům selhání, bývají provázeny studem, nejistotou, sníženým sebehodnocením, ztrátou kontroly nad svým prožíváním. Pamatuju si, když jsem před lety procházela těžkým obdobím, že jsem to v nějaké míře sama zažívala. Můj obdiv mají všichni, kteří se k duševním obtížím dovedou prostým nebulvárním způsobem přiznat. Osobně tím přispívají k prolamování toho tabu a k destigmatizaci duševně nemocných.

S jakými druhy stigmatizace a mýty ohledně psychických onemocnění se ve svojí praxi nejčastěji setkáváte? Jak se jim můžeme vyhnout?

Stigmatizace se projevuje na různých úrovních. Ignoraci duševně nemocných, předsudky vůči nim a jejich diskriminací. Je důležité, aby lidé s duševním onemocněním nebyli izolováni, jako tomu například bývalo v minulosti, kdy se psychiatrické nemocnice stavěly na okrajích měst. To, že s těmito lidmi nejsme v kontaktu, ke stigmatizaci vede.

Vždycky mě zvedne ze židle, když v novinách vidím nějaký bulvární titulek, že schizofrenik někoho zabil. Duševně trpící člověk, psychotik, ublíží spíš sám sobě. Když je ve velkém vnitřním pnutí, chce si takto od trápení „pomoci“.

Stigmatizace často vzniká na základě naší nějaké předešlé zkušenosti. Nemůžeme se tomu ►

úplně vyhnout, ale je dobré, když v tom rigidně nezůstáváme. Myslím, že je důležité se vzdělávat. Kdykoliv se zavíráme ve své názorové bublině a neděláme kroky k těm druhým, nezkoušíme s nimi komunikovat, tak v tom uvízeme.

Setkáváte se i s projevem sebestigmatizace (člověk aplikuje společenské předsudky, které se vztahují k dané skupině, sám na sebe). Jak s takovými pacienty pracujete? Je možné ji odbourat?

Nejlépe je lze odbourat psychoterapií. Vliv na to má také to, jak k člověku přistupují jeho blízcí. K sebestigmatizaci totiž nejčastěji dochází v důsledku toho, že je dotýčný neustále konfrontován s negativním hodnocením své osoby, třeba to odmalička slýchává doma. Depresivní člověk sám sebe stigmatizuje z podstaty svých potíží, myslí si, že je neschopný, špatný, že za nic nestojí. V každém případě je důležitá podpora, péče, ale i dobrá léčba – ať už psychoterapie, nebo i léky.

Občas se pacienti setkávají s nevhodným chováním i ze strany profesionálů, tedy zdravotnického personálu. V nedávné době například médii proběhlo video, ve kterém gynekoložka vulgárně uráží svoji pacientku. Jak se na to díváte?

Tato konkrétní situace byla velmi vypjatá a je zřejmé, že to bylo naprosto špatně. Neetické. Ale i těm, kdo jsou za normálních okolností citliví, vnímaví a morálně v pořádku, se může stát, že při obrovském přetížení mohou pacienta zranit. Když jsme my, zaměstnanci v pomáhajících profesích, vyčerpaní, tak to bohužel můžou odnést právě ti lidé, o které se máme starat. A to se děje. Lékaři i sestry jsou uhonění, mnohdy vyhořelí. Pacienti – a obzvlášť ti duševně nemocní, kteří mívají často podlomené sebevědomí – jsou lidé v nouzi, zranitelní, kteří potřebují náš čas a naši trpělivost, a když jsme vyčerpaní, tak to nezvládáme. Když se to sejde

třeba ještě s komplikovanou osobností zdravotníka, může dojít k takové hrůze jako v té gynekologické ambulanci. Důležité je o sebe pečovat. Vzít si dovolenou, neschopenku, jet do lázní... Odpočívat, nabírat sílu musíme všichni, i zdravotníci.

Co můžu jako pacient dělat v situaci, kdy se setkám ze strany zdravotnického personálu s jednáním, které považuji za problematické? Jak se můžu bránit?

To je těžké, protože v takovéto situaci, která vás zaskočí, nejste schopni dostatečně racionální reakce. Někoho to znejistí, někoho úplně odrovná, takže „zamrzne“, v někom to vzbudí agresi. Pokud to jen trochu jde, doporučuju se v té chvíli nejdřív trochu vydýchat. Když to zvládnete, je namístě říct, že vám to bylo nepříjemné. Tomu druhému tím dáte prostor, aby na to reagoval. Když to nepomůže, jsou tu další stupně – obrátit se na nadřízeného, na zřizovatele nebo poskytovatele služeb, na Českou lékařskou komoru. Když nic z toho nefunguje, je možná mediace, se kterou ale musejí souhlasit obě strany. Anebo potom soud. Víím, že to není snadné, pacient se bojí, a psychicky nemocný člověk ještě víc, co to pro něj bude mít za důsledky, protože je ve vztahu k lékaři ve slabší pozici. Často se proto neozve. Proto je dobré, když má nějakou podporu, ať už je to rodič, partner, dítě, sociální pracovník.

Jak můžeme s lidmi, kteří se s duševní zátěží potýkají, ohleduplně jednat, společně žít (např. ve sboru)?

Zásadní je brát je v první řadě jako lidi. Lidi, kteří to mají v životě občas těžké se sebou anebo ve vztazích, což je může posouvat na okraj společnosti. Pro lidi nějak vyčleněné je vždycky důležitá komunita. My ve sborech komunitní život máme, navíc je to komunita přijímající, vědomá si vlastní nedokonalosti. Když se díváme na ty druhé kolem sebe, na to, co umějí, na jejich obdarování, pak je můžeme snáze přijmout i s těmi jejich těžkostmi. Neznamená to,

Radmila Schneiderová

že musíme všechno vydržet, ale nemusíme se kontaktu s nimi bát.

K nám do Střešovic chodíval několik let jeden psychotický pán. Praktický život zvládal jen těžko za pomoci sociálních pracovníků a pečovatelské služby. Bylo evidentní, že je vážně duševně nemocný, ale i to, že k nám do sboru patří. On byl zároveň velký nadšenec do rostlin a jejich znalec. Každého v kostele s úsměvem pozdravil, podal mu ruku a vždycky stočil řeč na květiny. Sama jsem se toho od něj spoustu dozvěděla.

Kam byste čtenářům doporučila zamířit, kdyby se chtěli dozvědět něco, co by přispělo k destigmatizaci duševních onemocnění?

Začít je možné na webu Centra péče o rozvoj duševního zdraví (www.cmhcd.cz). To je orga-

nizace, která se od 90. let zabývá zlepšováním péče o duševně nemocné, a to včetně edukace a destigmatizačních aktivit. Protože mají řadu různých aktivit a v jejich webových stránkách se lze snadno ztratit, doporučuji jít přímo na stopstigma.cz. Tam jsou informace jednodušší, stručnější, s možností dalších konkrétních prokliků.

A také bych zmínila skvělý destigmatizační projekt, kterého se už víc než 20 let účastním. S několika terapeuty děláme s komunitou bývalých pacientů Fokusu sociální cirkus (Cirkus Bombastico Praha), kde zkoušíme různé kejklřství a také pracujeme s ohněm jako metaforou duševní krize. V létě spolu míváme týdenní soustředění, v jehož závěru uspořádáme představení pro veřejnost. A jednou za rok spolupracujeme i s Diakonií ve Stodůlkách.

připravila Adéla Rozbořilová, foto: ARo

Jak zranitelnost patří k identitě církve?

Několik slov o utrpení v lidském životě a shromáždění církve

Zranitelnost a bolest provází člověka životem od první chvíle na světě. Patří k naší stvořenosti. Víme, jak důležitým varovným ukazatelem bolest je, jak nás může ochránit před ještě horším zraněním. U řady nemocí známe souvislosti, příčiny a následky. Přesto ale také známe situace, kdy se z nemoci stává bezmoc a kdy bolest je jen utrpením. Proč?

Podle některých starozákonních autorů dopouští Hospodin rány (Dt 28,59) a postihuje nemocemi (Ex 9) zejména toho, kdo na něj nedbá a nedrží se jeho Zákona, jeho dobrého učení k životu. Bolestná situace nemocných je tedy podle takových úvah důsledkem nevěry; na člověka těžce dopadá skutečnost, že utíkal za jinými jistotami (modlami). Utrpení jednotlivce i strádání celé společnosti má vzbudit otázky. Ilidé kolem, kteří jsou takového strádání svědky, se přece musí ptát, na co se teď spolehnout. A při tom hledání lepšího způsobu života se snad rozpomenou na Hospodina, který jim slíbil budoucnost, místo k životu (Gn 17), vrátí se k němu a začnou s ním znovu počítat (tj. pokání). Je to představa jakési výchovy a spravedlnosti prostřednictvím trestů, které na člověka dopadají. Mojžíšův Zákon určuje i předpisy o kultické čistotě (odrážející asi i hygienickou zkušenost) a pro některé nemocné to navíc znamená izolaci ze společenství a z bohoslužby. Kontakt s nimi zkrátka ohrožuje.

Jóbov Bůh se zastane

S podobnou logikou a pátráním po příčině nemoci přicházejí Jóbovi přátelé, když se dozví, že jejich druh je rozbolavělý ztrátou své rodiny a posetý vředy od hlavy až k patě a že „jeho bolest je

nesmírná“ (Jb 2,13). Nejprve jsou mu sice nablízku, hlasitě nařikají, roztrhnou svá roucha, sedí s ním sedm dní a nocí potichu. Ale poté se začnou s Jóbem dohadovat o tom, zda si Boží milost či trestání zaslouží, a radí mu, co by měl proti svému utrpení dělat. Doporučují pokoru, pokání, výdrž. A Jóba to přivádí do ještě větší jámy: „Na duchu jsem zlomen!“ (Jb 17,1)

Jób za nás mnohé vyjadřuje jinou zkušenost s nemocemi a bolestí, než jakou výchovně předkládá pátá kniha Mojžíšova. Copak nejsou postiženi i ti, kteří si to nezaslouží? Copak utrpení nedoléhá hlava nehlava? Jób nevěří, že by jeho trápení mohlo být projevem Boží spravedlnosti: „I kdybych opravdu chybil, mé pomýlení zůstane na mně. Chcete se opravdu nade mne vynášet a tupit mě svými domluvami? Uznejte přece, že mi Bůh křivdí, zatáhl kolem mne loveckou síť.“ (Jb 19,4–6) Dovolává se ve svém trápení Božího pochopení a pomoci – modlí se a neváhá přitom říct: „Volám k tobě o pomoc, a ty mi neodpovídáš, stojím tu, měj pro mě pochopení. Změnil ses mi v krutého protivníka, strojíš mi úklady svou mocnou rukou.“ (Jb 30,20–21) Žaluje. Brání se. Prosí. I za své přátele. A Hospodin změnil jeho úděl. Boží svrchovanost tím není nijak ukrácena; projevuje se zastáním a novou budoucností.

Kristus zjevuje Boží solidaritu

Právě obraz těla, které by docela dobře mohlo být tělem Jóbovým, je zachycen na známém Isenheimskému oltářním obraze Matthiase Gottharta Nitharta „Grünewalda“. Je to muž zohavený boláky, ruce má zkroucené v křeči, po těle stéká krev. Je ovšem přibitý na kříži – nepochybně se jedná o pohled na umučeného Ježíše. Upozorněním na tento obraz zahájil Prof. Dr. Ralph Kunz z Curychu svou přednášku na

přednáška profesora Ralpha Kunze na ETF UK

ETF v rámci konference „Setkání v duchovní péči“ (8. 4. 2025). Jeho příspěvek nesl název „Křesťanské společenství jako prostor setkání se zranitelnými“ a rituální užívání Isenheimského oltáře mu posloužilo jako symbolický odkaz k této identitě církve. Před oltář byli totiž přinášeni nemocní ze špitálu, aby viděli svého Pána jako toho, který na sebe vzal jejich nemoci.

Podle evangelií byl jednou z Ježíšových charakteristik právě jeho vztah k nemocným. Skutečnost, že se stýkal i s těmi, s nimiž se podle Zákona stýkat neměl, pohoršovala a zároveň uzdravovala. Ježíš uzdravoval dokonce i v sobotu. Milosrdenství prokázané například nemocnému s odumřelou rukou zřejmě považoval za vhodnější naplnění dne odpočinku, než aby přihlížel jeho vyloučenosti a zachoval si bezúhonnost (L 6). Pátrání učedníků po tom, kdo se provinil, když se někdo narodil slepý, zase Ježíš přesměrovává od otázky po minulém hříchu k vyhlášení přítomné Boží moci: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevíly skutky Boží.“ (J 9,2–3).

Mezi vzpomínkami na Ježíše výrazně prosvítá jeho solidarita s těmi, kdo na tom byli na těle či na duchu velmi bídne. Jeho kázání o blízkosti Božího království jsou nadějí pro ty, kterým se v poměrech tohoto světa možná vůbec žádné naděje nedostává, a zároveň jsou apelem pro ty, kdo mohou pomoci (Mt 25,31–46). Utrpení na kříži pak obojí spojuje: solidaritu s trápenými, jež je sdílená až do krajnosti, a službu pro ně, která je odevzdávána do Božích rukou a nezastaví ji ani potupa kříže. Skrze Ježíše poznáváme Boha, který z nemocí uzdravuje a který dokonce dává nový život, i když je to někdy skryto našemu chápání.

Vztah k Bohu vede ke zranitelným a nemocným

Vyznáním křesťanů po Velikonocích se stalo: „My kážeme Krista ukřižovaného“ (1Kor 1,23) – přičemž právě na tom „ukřižovaného“ leží důraz. Všelijaké jiné spasitele a bohy přece káže kdekdo. Křesťané se ale rozhodli spojovat své životy s tím, co už tenkrát společnost pohoršovalo a co ji pohoršuje dodnes: zsinále, zbídačené tělo muže na kříži. A vyznání o jeho vzkříšení. Popravčí kříž se stal symbolem naděje; jádrem bohoslužby se stalo společné stolování, při němž se vděčně rozpomínáme a přijímáme Ježíšovo vydané tělo a krev. To je církev.

Prof. Kunz připomněl, že křesťanské shromáždění, které si takto prostřednictvím bohoslužby a služby rituálně aktualizuje vzpomínku na Krista ukřižovaného a vzkříšeného, může žít tělesnou realitu včetně zranitelnosti. Péče o vlastní spiritualitu a liturgii proto není zahleděností do sebe, ale naopak rozvíjením daru, který byl církvi dán a který v ní probouzí možnost být pečujícím společenstvím i pro druhé. Kunz vidí budoucnost církve ve sborech – společenstvích, kde bude možné se rozpomínat na zdroj života a kde tím bude posilována propojenost mezi lidmi i s Bohem, důvěra, přátelství, otevřenost vůči působení Ducha a vzájemná péče. Tak se mohou realizovat třeba doporučení, ke kterým nabádá apoštol: „Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá starší církve, ti ať se nad ním modlí a potřáhnou ho olejem ve jménu Páně. Modlitba víry zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a dopustil-li se hříchů, bude mu odpuštěno.“ (Jk 5,14–15).

Inspirováno také dubnovým sympoziem katedry praktické teologie na ETF UK.

Jana Hofmanová, foto: Matěj Bouček

Za jaké uzdravení jste vděční?

Nemusí jít o uzdravení jako takové, jak mu běžně rozumíme. Byl jsem několikrát svědkem, jak člověk umírající přijal tuto skutečnost. A nebyla v tom rezignace, nebylo to hrdinství postavené na odiv ani nějaké křečovitě svědectví. Bylo to prosté přijetí daného stavu. Vyrovnání se s tím, co nastalo. Vyrovnání natolik silné, že i příbuzní to přijali, a přitom slzy ve tváři vůbec neznamenalý opak ani prohru.

Jan Krupa, nemocniční kaplan

Jsem vděčna za lékařskou pomoc během porodu dětí. Bez fantastického lékařského zároku v podobě dvou „císařů“ bych možná porod nepřežila, což se stalo některým mým tetičkám v generaci mé babičky. Cítila jsem tehdy obrovskou pokoru a vděčnost. A Boží ruku celou dobu nade mnou.

Jinak stav matky, kdy se jí uzdraví dítě nebo jen dojde k náznaku zlepšení, přirovnávám pocitově k biblickému příběhu, kdy Bůh před prchajícími Izraelci otevírá cestu v rozestoupeném moři a oni najednou jdou dál.

Možno též ale mluvit o uzdravení společnosti, což jsem prožila za revoluce 1989, kdy došlo k počátku léčení komunistickým tlakem nakažené a prolezlé společnosti. Ten pocit vděčnosti ze získané svobody, která byla podmínkou nutnou k uzdravení, je pro mne životně nezapomenutelný. A čím dál tím víc cítím, jak vzácný to byl dar od Pána Boha toto ve svém mládí zakusit.

Olga Pikousová, učitelka v nedělní škole

Jsem vděčný za uzdravení páteře... Když mi bylo čtyřicet, vyhrězly mi dvě krční ploténky. Ohromná bolest a bezradnost mě na týdný až

pár měsíců úplně zastavily tak, jak jsem to do té doby neznal. Nemohl jsem spát a projevilo se to i na mé psychice. Díky skvělým neurologům a fyzioterapeutům a vlastní motivovanosti se mi podařilo situaci rozcvíčit a vyhnout se nepříjemné operaci. Vnímám to také symbolicky, jako zastavení v „půlce života“ a nutnost narovnat se (doslova), abych mohl jít dál trochu jinak.

Pavel Pola, bosý karmelitán

Úleva od bolesti zad, zubu, hlavy pomůže být běžně aktivní. Uzdravení z těžké nemoci, která znemožňuje dělat to, co si člověk přeje, co mu dává smysl, cítím jako osvobození, hluboký nádech, nový start. Tělo ani duše se ale někdy bohužel neuzdraví nebo jen částečně. Proto jsem zvláště hodně vděčná za uzdravení/uzdravování vztahů – k otevřenosti, naslouchání, schopnosti pustit a odpustit, držet se, věřit, milovat bezpodmínečně. Věřím, že takové vztahy pak pomáhají i v uzdravování těla a duše.

Tereza Kellerová, speciální pedagožka
a muzikoterapeutka

připravila **Kar**, foto: pexels.com

CV máte skvělé, zkušeností s výukou biologie dost, jen za únor až říjen tu nemáte nic. Co jste dělal?

Květen

No upřímně, to jsem se zrovna léčil s depresí a několik měsíců jsem práci neměl.

Ale zvládl jsem to.

Květen

Rozumím. Víte, taky jsem si něčím podobným prošla a musela na čas přestat pracovat. Je dobře, že se vracíte do práce. Uvidíme se v 2.kole výběrka.

Září

Velké množství lidí si v životě projde nějakou krizí duševního zdraví a vrátí se zpět do práce. Při vhodné podpoře je to možné. Bariérou v této cestě ale může být stigma a tabu. Porozumění pomáhá, předsudky ne. Péče o duševní zdraví se týká nás všech.

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady

1. a 15. dubna vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářek a farářů ve farních sborech církve: Leoše Macha v Přerově, Tomáše Matějovského v Českých Budějovicích, Tomáše Vítky v Hradci Králové, Petry Náhlovské v České Lípě, Tomáše Potočka ve Vesele, Jany Potočkové v Rovečném, Marie Jüptner Medkové v Předhradí, Jana Lavického v Brně-Husovicích, Magdaleny Ondrové a Lukáše Ondry v Praze 4 – Modřanech, Lenky Ridzoňové v Praze 3 – Jarově, Ivo Davida v Moravské Třebové, Libora Chaloupky v Bučíně a Pavla Janošíka ve Vítkově.
- SR po proběhnutých rozhovorech vyslala Richarda Dračku do kaplanské služby v Armádě ČR, Jakuba Pavlůse do kaplanské služby v sociálních službách – středisku Diakonie ČCE v Sobotíně a Deboru Hurtovou do kaplanské služby v Domově pro seniory v Praze 9.
- SR vzala na vědomí zprávu o průběhu zkoušky Alžběty Lněničkové a její hodnocení a udělila jí osvědčení způsobilosti ke službě výpomocné kazatelky z řad ostatních členů církve.
- SR souhlasila s prodloužením místa pastorační pracovnice Jitky Voglové ve sboru v Uherském Hradišti.
- SR přijala Alžbětu Mackovou do vikariátu 2025/2026.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání s faráři-koordinátory pro práci v českých sborech v zahraničí.
- SR přijala rezignaci Michala Vogla na členství v Dozorčí radě Diakonie ČCE a povolala na toto místo řádně zvoleného náhradníka Marka Bártu.
- SR opakovaně jmenovala Michaelu Albrechtovou členkou Správní rady Diakonie ČCE.

Aktivita

- SR schválila pilotní blok katechetické příručky a souhlasila s tím, aby na jeho podkladě byla v elektronické podobě zpracována učebnice pro výuku náboženství. SR dále pověřila ústřední církevní kancelář (ÚCK), aby s autory pilotního bloku projednala další postup (včetně harmonogramu a rozpočtu) v souladu s usnesením synodu a informovala o něm SR.
- SR se podrobně zabývala přípravou materiálů pro 3. zasedání 36. synodu ČCE, které proběhne od 15. do 17. května 2025 v Komunitním centru Matky Terezy v Praze na Chodově.
- SR se věnovala přípravě setkání se zástupci seniorátních výborů, které se konalo od 25. do 26. dubna 2025 v Herlíkovicích.
- SR se velmi podrobně zabývala zprávami z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech církve a zprávami z jednání seniorátních výborů a vzala je na vědomí.
- SR se seznámila s projektovým záměrem na přípravu společného projektu ČCE a Diakonie ČCE, který zpracovává

podobu spolupráce při zvládání humanitárních krizí, a vyjádřila souhlas s jeho přípravou.

- SR vzala na vědomí zprávu Evy Balcarové z její cesty do Švýcarska a zprávu Jiřího Tenglera z jeho účasti na Teologických dnech v Hofgeismaru.

Hospodářské věci

- SR vzala na vědomí informaci o čerpání rozpočtu povšechného sboru za rok 2024 a zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2024. SR souhlasila s návrhem, aby čistý zisk roku 2024 ve výši 8 676 mil. Kč byl použit na tvorbu Fondu investic a velkých oprav.
- SR souhlasila s poskytnutím částky 895 712 Kč (z příspěvku státu na činnost) Jeronýmově jednotě na opravu a údržbu církevního majetku pro rok 2025.
- SR vzala na vědomí doplněný zápis z jednání investičního výboru, které se konalo začátkem února.
- SR se seznámila s dosavadním průběhem výběrového řízení na dodavatele stavby „Rekonstrukce sanitárního zázemí velkého tábora v Bělči nad Orlicí“ a souhlasila s výběrem nabídky firmy HAS Stavby s. r. o., za předpokladu, že uchazeč doplní požadované dokumenty.
- SR souhlasila s poskytnutím půjčky z Automobilového fondu Petru Tureckému.

Hof

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Náchod-Šonov hledá faráře

Sbor Náchod-Šonov vyhlíží nového faráře nebo farářku od 1. 9. 2026.

Více informací o sboru a jeho očekávání jsme umístili na naši webovou stránku <https://nachod-sonov.evangelnet.cz/>.

Kontakt (kurátor Petr Kočíčka):

kocicka.p@seznam.cz, tel. 605 124 525

FS Praha-Uhřetěves a Říčany hledají faráře

Sbor v Uhřetěvsi a Říčanech hledá faráře či farářku. Uvítáme vás od podzimu 2025 i v průběhu příštího roku, nabízíme službu (nejraději na plný úvazek) s bydlením na faře a příjemný kostel v parku kousek od nádraží. Na společnou péči o sbor i svět se těší všechny generace.

Kontakt: kurátor Pavol Bargár:

bargarp@yahoo.com, tel: 608 358 533

FS Turnov hledá faráře

Ochránovský sbor v Turnově hledá kazatele/kazatelku od 1. 1. 2027. Jsme malé ale živé společenství všech generací.

Nabízíme plný úvazek.

Kontakt: Ondřej Halama,

turnov@evangelnet.cz, 737 976 030

NABÍDKA PRÁCE

Samostatná mzdová účetní ÚCK ČCE

Hledáme zkušenou mzdovou účetní/mzdového účetního do ÚCK ČCE na úvazek 1,0.

Požadujeme:

- praxi na pozici mzdové účetní min. 2 roky
- znalost mzdové legislativy a souvisejících předpisů

Náplň práce:

- vedení mzdové agendy
- komunikace s příslušnými úřady a státními institucemi
- zpracování ročního zúčtování daní (elektronicky)

- administrativní práce spojené se zpracováním mezd

Nabízíme:

- smlouvu na dobu určitou s možností prodloužení
- 5 týdnů dovolené
- stravenkový paušál
- příspěvek na penzijní připojištění
- pracoviště na Praze 1, možnost ubytování

Případní zájemci nechtě se ozvou na e-mail markova@e-cirkev.cz.

VZDĚLÁVÁNÍ

Chystá se konference o ekumenických vztazích

V sobotu 11. října 2025 v čase od 9.30 do 15 hodin plánujeme uspořádat první ekumenickou konferenci pro všechny, kdo mají zájem o ekumenické vztahy – od úrovně místních sborů až po mezinárodní spolupráci. Konference se bude konat v zasedací místnosti v Husově domě v Jungmannově 9, Praha 1, přičemž počítáme také s možností online připojení. Jedním z hlavních témat bude praxe leuenberského společenství církví a jeho dopad na život našich sborů. Zároveň se podělíme o aktuální dění v oblasti ekumenických vztahů naší církve a rádi uslyšíme také vaše podněty, přání či nápady. Věříme, že v té době již budeme moci představit shrnutí výsledků ekumenického dotazníku, který jsme nedávno rozeslali do sborů. Podrobný program zašleme v dohledné době. Prosíme vás však už nyní, abyste si termín poznamenali a počítali s ním.

Těšíme se na společné setkání, sdílení zkušeností i inspiraci pro další kroky na cestě vzájemného porozumění a spolupráce.

Za přípravný tým

Daniela Hamrová, ekumenické oddělení

CÍRKEVNÍ HUDBA

Nabídka Spolku evangelických církevních hudebníků

Spolek evangelických církevních hudebníků (SECH) vznikl v roce 2013 a sdružuje absolventy Semináře církevní hudby Evangelické akademie. V současnosti má více než 40 členů, z nichž mnozí slouží jako kantoři ve svých domovských sborech. Cílem SECH je vzdělávání a osvěta v oblasti duchovní hudby v ČCE. Společně se scházíme dvakrát ročně v některém z našich domovských sborů. Ve spolupráci s farářem se SECH snaží dbát o pestrost a kvalitu hudby v církvi, v čemž je mu dobrým pomocníkem nový evangelický zpěvník.

Co SECH nabízí:

- Pořádáte seniorátní nebo sborový den či jinou akci, na které byste se rádi naučili nové písně ze zpěvníku a také se o nich něco bližšího dozvěděli? Nemáte ve vašem sboru či okolí nikoho, kdo by se tohoto úkolu ujal? Rádi k vám přijedeme a nové písně se s vámi naučíme.
- Koná se ve vašem sboru či v seniorátu slavnost a chcete ji zpestřit malým koncertem? Můžeme přijet a vybrat z repertoáru sborové písně a skladby vhodné k dané příležitosti. I v tomto případě se mohou místní hudebníci po domluvě k nám připojit.

Setkání každopádně připravíme na míru dle vašich přání a možností. V případě zájmu nás kontaktujte na e-mailu po.cirkevni.zpev@gmail.com nebo telefonicky prostřednictvím Petra Šplíchala na čísle 776 167 982 a domluvíme se na podrobnostech.

Více o aktivitách SECH se dozvíte na našem webu <https://cirkevni-hudba.e-cirkev.cz/>.

Ondřej Maňák (předseda SECH), **Eva Čejková**
(místopředsedkyně SECH), **Ladislav Moravetz**
(celocírkevní kantor)

REKREACE

Poslední srpnový týden v Chotěboři

Zveme vás na letní pobyt pro seniory v evangelickém středisku v Chotěboři od 23. do 30. srpna 2025.

Nabízíme prožití dnů babího léta ve společenství sester a bratrů v rekreačním středisku s bezbariérovým přístupem v klidném prostředí na lesní louce. Připraven je pestrý program: nedělní bohoslužby, denně zdravotní cvičení, ranní a večerní pobožnosti, společné zpívání, zajímaví hosté. Koncert, celodenní výlet, promítání.

Je zajištěno pohodlné ubytování, domácí kuchyně a podávání jídel s obsluhou.

Při chladném počasí jsou pokoje vytápěné. Je přítomna zdravotnice. Okolí vybízí k procházkám po lese i do blízké Chotěboře. Nástupním dnem je sobotní odpoledne 23. srpna, první společné jídlo je večere. Pobyt končí v sobotu 30. srpna dopoledne. Cena týdenního pobytu je 5000 Kč.

Prosíme, hlase se u hlavní vedoucí Daniely Ženaté písemně, e-mailem nebo telefonicky. Pošleme vám podrobné informace o možnostech dopravy, způsobu

platby a zodpovíme případné dotazy. Pozvěte své přátele a přijďte.

Za organizátory **Daniela Ženatá**

Věstínek 15, 592 65 Věstín

telefon: 605 775 818

e-mail: zenatadana@seznam.cz

Volné termíny o prázdninách na faře v Libštátě

Uvolnily se nám některé prázdninové termíny 2025 na faře v Libštátě a nabízíme je jednotlivcům či skupinám. Více podrobností o objektu na www.evangelnet.ubytovani.cz (Fara Libštát).

Konkrétní volné termíny: 19. 7. – 31. 7.,
5. 8. – 10. 8. a od 26. 8.

(stav k 28. 4. 2025)

Kontakt: Abigail Hudcová,
abigail.hudcova@evangelnet.cz,
607 622 358

MOJE CÍRKEV

*Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých
vstal. (Velikonoční neděle
v evangelickém kostele ve Vanovicích,
20. 4. 2025.)
foto: ARO*

Křest, vigilie i křížová cesta. Evangelíci oslavili největší svátky roku

Velikonoce v našich sborech

Největší svátky křesťanského roku byly v evangelických sborech po celém Česku pestrá mozaikou bohoslužeb, modliteb, setkávání, společenství stolu, výletů a společného prožívání a slavení radostné velikonoční zvěsti. Na mnoha místech se konaly bohoslužby, vysluhovala se večeře Páně, konaly se křty, confirmace, ale také křížové cesty, noční vigilie, koncerty nebo programy pro děti. Stále více sborů se připojuje k tradici sederových večeří. Nabízíme malé ohlédnutí za letošními Velikonocemi pohledem některých sborů.

Velikonoční triduum v Ostravě

Na Zelený čtvrtek jsme měli „bohoslužbu u stolu“ se čtením pašijí podle evangelisty Jana, což je vždy trochu obtížnější, protože místo slov ustanovení večeře Páně je tam text o umývání nohou. Letos jsme to vyřešili zpěvem písně 377 „V noci té, kdy náš Pán Ježíš zrazen byl“ (obsahující slova ustanovení), která zazněla hned po čtení o označení zrádce. Celou bohoslužbu jsme seděli u stolu, a to na památku toho, že to Pán Ježíš sloužil nám. Je to jedna z mých nejoblíbenějších bohoslužeb v roce. Na Velký pátek a na Velikonoční neděli se konaly „normální“ bohoslužby (ty druhé byly obohaceny křtem dvou dospělých a obnovou křestních slibů).

Stejně jako loni Velikonoce měly i ekumenický nádech. V pátek jsme se zúčastnili ekumenické křížové cesty ulicemi Ostravy, kterou

připravili naši katoličtí bratři. Já osobně jsem četla předem připravené zamyšlení a v jednom úseku cesty jsem nesla kříž.

Ewa Jelinek, farářka FS Ostrava

Vigilie v Boskovicích

Velikonoční program v Boskovicích jsme zahájili už na Zelený čtvrtek odpoledne rodinným výletem do okolí Kunštátu na velikonoční stezce pro malé a velké. Putování s úkoly pro menší děti a zvědavé dospělé připravili konfirmandi a dorost.

vigilie v Boskovicích

V pátek se konala tradiční bohoslužba spojená se čtením pašijí. Tentokrát se četly pašije podle Matouše, zpěvy vybraných Bachových chorálů je doprovodil náš chrámový pěvecký sbor.

V posledních letech se součástí boskovického evangelického slavení Velikonoc stala i večerní vigilie na Bílou sobotu, kterou připravuje mládež. Po západu slunce jsme se sešli v parku za kostelem a postupně putovali se čtením Písma, se zpěvy písní a za svitu svící až do přední části kostelního interiéru ke společné obnově křtu či vyjádření touhy po něm a po Boží blízkosti.

V neděli Vzkříšení se konaly hojně navštívené bohoslužby ráno v kostele, děti měly místo nedělní školy speciální program v podobě hry v parku u kostela. Bohoslužby doprovodili hrou trubači Consonare. Odpoledne se konaly bohoslužby také v naší Sudické škole, která příležitostně stále slouží i ke sborovému setkávání, propojujícímu se s širší komunitou školy.

Prožili jsme společně požehnaný čas nad velikonoční zvěstí, v radosti z evangelia i ze společenství – nejen nejvěrnějšího jádra sboru, ale i vzdálenějších sester a bratří, přátel sboru i nově příchozích.

Tomáš Trumpeš, FS Boskovice

Tradiční sederová večeře v Kobyliších

Už od roku 2007 slavíme v našem sboru v Praze-Kobyliších sederovou večeři. Patříme tak k prvním sborům, které tuto tradici zavedly. Prvotní kouzlo čehosi nového a nevyzkoušeného se sice vytratilo, ale zájem o společnou připomínku vyvedení Izraelců z Egypta, která nás spojuje s našimi židovskými sestrami a bratry, je stále velký. K hostině se pravidelně připojují i lidé, kteří nejsou členy sboru, ale tato tradice je jim blízká.

Naopak letos poprvé jsme si vyzkoušeli velikonoční divadlo. Uskutečnilo se na počátku velikonočního týdne, tedy na Květnou neděli. Herců a hereček bylo sice méně než při vánočním divadle, ale o to snadnější a méně stresující bylo secvičování. Hra z dílny Jiřího Hoblíka nás zavedla k Ježíšově hrobu, a tak nemohla chybět slavná píseň jiného člena našeho sboru, Miloše Rejchrt. Palmové rato-

lesti jsme zatím nerozdávali, ale naštěstí jednu palmu máme trvale v květináči přímo v kostele.

Ondřej Kolář, farář FS Praha-Kobylisy

Jde to společně. I o svátcích

Už nějakou dobu společně slavíme bohoslužby se sbory v okolí. Vedou k tomu praktické důvody, jako jsou poloviční úvazky kazatelů či lokální blízkost, ale stejně tak i nutnost hledět do budoucna: ve společenstvích, která občas připomínají skomírající skanzen, vytvářet radostná a živá shromáždění, do nichž se nemusíme stydět zvát i nově příchozí.

V Telecím a v Daňkovicích jsme si už druhý rok takto „rozdělili“ i Velikonoce: na Velký pátek jsme se všichni sešli v teleckém kostele, v neděli pak v sousední Borovnici, která je kazatelskou stanicí daňkovického sboru. Že jsme i o největších svátcích byli „doma ve svém“ jen jednou? A proč ne? Není lepší slavit společně v početném a pestrém společenství s pořádným zpěvem a důstojnou atmosférou, než se odděleně doslova pár kilometrů od sebe utěšovat, že jsme přece jen raději doma, kdyby náhodou přišel někdo, kdo stejně nepřijde?

Výsledek je fajn. V Telecím oba roky v pátek kolem sta lidí, v Borovnici v neděli jen o něco méně. Slovo a svátost, obecenství s lidmi, lidé všech generací včetně hromady dětí, společný zpěv i prostor pro pěvecké sbory. A méně frustrace z prázdných lavic. Zkuste to taky.

Pavel Hanych, farář FS Telecí

Křest Romů v Uherském Hradišti

Vrcholem velikonočních akcí v Uherském Hradišti, k nimž patří poslední roky také čtvrtetní sederová večeře a páteční pašije, byly letos dva nedělní křty. Pokřtěny byly dvě romské děti, čtyřletá Milagros a dvouletý Diego Gabriel. Vlastně si nepamatuji, že bych – ať už v Hradišti či ve Sněžném – byla svědkem křtu Romů. Vlastně jsem v těchto sborech nikdy žádného Roma v kostele nepotkala. No a teď jsem kmotrou romské holčičky.

ekumenická křížová cesta v Ostravě

„Myslím, že už to začíná působit,“ oznámila s vážnou tváří Elena, maminka Milagros a Gabriela, když jsem jejich pětičlennou rodinu vezla po společném obědě na faře k nim domů. Zdálo se jí, že děti nejsou tak divoké, jako byly včera. Podle ní to byl jasný následek křtu.

Je to jiné. Jiné prožívání zbožnosti. Trochu magické, trochu ovlivněné telenovelami. Ale současně plné důvěry. S tou důvěrou začala před rokem přicházet Elena na faru, když navštěvovala svého vážně nemocného muže ve zdejší nemocnici. Chodila k nám pro věci

z potravinové banky. Se stejnou důvěrou nás pak požádala o pomoc s hledáním bytu, když se rozhodla zachránit své děti z nebezpečného ghetta na Ostravsku. A další důvěru a odhodlání prokázala, když zvládla přestěhovat rodinu i s věcmi vlakem do Hradiště (pět hodin cesty, čtyři přestupy, tři děti, dvě tašky a batoh). Od té doby chodí všichni k nám do kostela.

Jitka Voglová, pastorační pracovnice FS Uherské
Hradiště

připravila **ARo**, foto: archiv sboru, Petr a Lena
Nowakovi (Člověk a víra)

CÍRKEVNÍ STAVBY

Na faře v Chrástu otevřeli Útočiště

Nové prostory nabídnou střechu nad hlavou i přístřeší pro duši

Na Květnou neděli požehnali v Chrástu přístavbě zdejší evangelické fary. Díky ní v rámci projektu Útočiště vzniklo zázemí pro lidi v těžkostech, kteří potřebují na přechodnou dobu azyl, ale také pro ty, kdo se potřebují v životě zastavit a nabrat dech.

Nabídnout dočasně střechu nad hlavou, ale také být přístřeším duše – to je hlavní cíl projektu chrásteckých evangelíků s názvem Útočiště, který má být výrazem křesťanské pohostinnosti a služby. Myšlenka vznikla v době pandemie, kdy se sborový dům stal záchytným místem pro řadu lidí, kteří jinde nenašli ►

místo. Jeho oprávněnost brzy potvrdila také utečenecká vlna během války na Ukrajině, kdy na faře v provizorních podmínkách bydlelo několik žen s dětmi.

Základní obrysy projekt získal v roce 2021, kdy byl představen veřejnosti a sbor začal hledat

zdroje pro jeho realizaci. Řada lidí se zapojila do sbírky na transparentním účtu. Evangelická církev věc podpořila velikonoční sbírkou ve všech svých sborech i v rámci svého grantového systému. Přispěly také zahraniční církve nebo tuzemská Nadace Divoké husy. Celkové náklady dosáhly 3 352 000 Kč.

Stavbě bylo požehnáno na podzim roku 2022 a na začátku následujícího roku začal bagr hloubit základy. Úplného dokončení se dílu dostalo až na podzim roku 2024 a kolaudace se dočkalo na jaře roku 2025. Na Květnou neděli 13. 4. 2025 místní novým prostorám požehnali a otevřeli je, aby mohly sloužit svému účelu.

Nouzové ubytování zde díky projektu mají najít lidé v nouzi především na doporučení spolupracujících institucí, jako jsou obce, církve nebo neziskové organizace. Naopak aktivně chce sbor nabízet pobyt v „poustevně“ lidem, kteří se potřebují v životě zastavit a najít odstup od každodennosti nebo podporu v těžké životní situaci. Ti zde mohou využít prostor k pobytu v tichu a samotě, ale také možnost doprovázení farářem nebo účasti na bohoslužebném životě a společenství sboru.

Karel Šimr, farář, foto: archiv sboru

MISIE

Průkopnictví a představivost

Na jaké nové formy církve přijdeme?

Zhruba v polovině čísel letošní řady Českého bratra jste mohli sledovat seriál o průkopnictví – tedy o hledání nových forem církve se zaměřením na to, jak se o to pokoušejí v Nizozemí. Dnešní díl je dílem posledním a rád bych se v něm zamyslel nad tím, jakou roli v průkopnictví hraje představivost.

Jedním z impulzů pro start nizozemského průkopnického hnutí v roce 2008 byly výsledky jednoho tehdejšího sociologického výzkumu. Ten nizozemskou společnost rozdělil na osm skupin na základě životních hodnot, vzdělání či příjmů. Pro protestanty bylo zásadní zjištění, že jako potenciální návštěvníky jejich kostelů výzkum označil pouze lidi ze dvou z těchto skupin. U lidí z ostatních skupin panoval k církvi větší

nou zcela lhostejný či nevědomý postoj. Místní protestanté si proto řekli: „V evangeliu asi chyba nebude – věříme, že je relevantní a platné pro každého člověka. Jestliže ale naše aktivity mají potenciál oslovit pouze čtvrtinu obyvatel, tak jak by mohla vypadat církev, do které by přišli i ostatní?“

A jsme u toho – otázky „jak by Ježíš své evangelium komunikoval dnes“ nebo „co bychom museli změnit, abychom mohli k nám do sboru pozvat i našeho souseda“ provokují naši představivost. Církev, která si tyhle otázky pustí k tělu a vytvoří prostředí, ve kterém k nim lze svobodně zkoušet črtat odpovědi, má dobře našlápnuto k nacházení čerstvých a pro nové lidi zajímavých forem svého fungování.

Představivost sama o sobě ale nestačí – potřebuje být teologicky ukotvena. Jak napsal velký německý teolog 20. století Jürgen Moltmann: „K nalezení Kristovy přítomnosti nemůžeme začít u církve a jejího pojetí; musíme začít u události Kristovy přítomnosti, abychom našli církev.“ Pro průkopníky toto základní teologické porozumění spočívá v teologii Missio Dei – tedy v přesvědčení, že základem naší misie či evangelizace není naše lidské úsilí, ale že misií má pod palcem sám Bůh. Bůh je Bohem aktivně hledajícím, neodbytně dotírajícím a vytrvale zvoucím na cestu – a my se k němu můžeme jako církev přidávat. Takto „pokřtěná“ představivost se nás potom ptá: „Co má asi Bůh za lubem? Kde se vlastně v našem okolí „děje“ ona Kristova přítomnost a jak bychom mohli přiložit ruku k tomuto Božímu dílu?“

Jsem moc rád za to, že v naší církvi věříme v Boha, který je nepolapitelný, který boří hranice a který svou dobrou a živou přítomností protíná všechny naše smyšlené lidské zdi a struktury. Víra v takového svobodně jednajícího Boha nám zároveň klade provokativní

otázku: o jaké poznání Boha a darů jeho Ducha sebe i druhé ochuzujeme, jestliže je náš způsob tvoření církve – stejně jako v Nizozemí – atraktivní či srozumitelný jen pro malou část společnosti?

To je výzva, kterou s sebou přináší hledání nových forem církve. V Česku už pod hlavičkou průkopnictví fungují tři společenství. Pražský Nekostel zve k inspirativnímu setkání všechny, kteří se v kostele cítí nesví. Zbraslavští tvoří komunitu kolem kombinace potravinové pomoci a kulturních aktivit. A v Karviné místní evangelici prezentují evangelium moderním a srozumitelným způsobem.

Kam nás naše představivost zve dál?

Jestliže vás série článků o průkopnictví zaujala a hledáte více informací, prozkoumejte web <https://prukopnictvi.e-cirkev.cz/>. A jestli už si dokonce s myšlenkou průkopnictví sami hrajete, napište Romanu Mazurovi (mazur@e-cirkev.cz), který má na starosti podpůrnou skupinu pro průkopnická místa – moc rádi od vás uslyšíme nápady a případně nabídneme vhodnou formu podpory!

Jordan Tomeš, foto: ARO

Vrchlabská evangelická fara patřila už podruhé romské kultuře

Oslava Mezinárodního dne Romů s pestrým programem

V sobotu 12. dubna hostila vrchlabská fara zdejšího evangelického sboru už druhý ročník oslavy Mezinárodního dne Romů. Přípomínku romské kultury, historie i současnosti uspořádal ve spolupráci s vrchlabskými evangelíky lidskoprávní spolek Mnoho světů v Jilemnici. Program trval celé sobotní odpoledne a večer.

„Je jistě jednou z rolí církve pomáhat otevírat témata, jako je rasismus nebo opomíjené skupiny lidí. I proto jsme rádi, že si lidé z Mnoha světů v Jilemnici vybrali už loni k organizaci Mezinárodního dne Romů právě náš sbor. Romové jsou naši spoluobčané, často jsou ale přehlíženi, opovrhováni, jako majorita máme velmi často nepěkně ve zvyku házet je do jednoho – negativního – pytle,“ říká vrchlabský evangelický farář Michael Pfann.

„Máme radost z letošního Mezinárodního dne Romů ve Vrchlabí. Přijeli hodně zajímaví hosté, snad ani chvíli se posluchači nenučili, ani letos nechyběl tanec a muzika, viděli jsme velmi silný a emotivní filmový dokument,“ říká hlavní organizátor akce Jakub Ježek z Mnoha světů v Jilemnici. Doplnuje ho Jakub Kašpar, kurátor vrchlabského evangelického sboru: „Zatím se nám nepodařilo prolomit jakousi bariéru směrem k podkrkonošské romské komunitě. Rádi bychom u nás přivítali víc Romů z Vrchlabska, Jilemnicka a Hostinska. Snažili jsme se o akci dát vědět docela intenzivně předem, ale ostych a možná i další bariéry

stojí ještě před námi a budeme se je snažit v dalších letech překonat.“

Vrchlabský Mezinárodní den Romů nabídl setkání se spisovatelem Michalem Šamkem ze Staré Paky, který četl ze své knihy Májky a totemy a debatoval s moderátorkou Sárrou Tomášovou.

Štefan Balog a Denisa Hamáčková z organizace Romea představili program stipendií pro podporu romských studentů středních, vyšších odborných a vysokých škol. Za devět let trvání podpořil už přes 400 studentů s 98,5% úspěšností. Právě na podporu romských stipendií (www.romskastipendia.cz) poputuje dobrovolné vstupné z vrchlabské akce.

O tom, jak se žije v Česku Romkám a Romům, kteří jsou zároveň queer, tedy zažívají několikanásobné vyloučení až diskriminaci, hovořil Dominik Ertner z organizace Ara Art, která s tě-

mito lidmi aktivně pracuje. Hudbu přivezli a tanec vyprovokovali muzikanti z kapely Gipsy Muchovci. A závěr akce patřil večer promítání dokumentu Martina Páva a Nicolase Kourka *Dajori* (Maminka). Příběh romské rodiny z Varnsdorfu je příběhem velké lásky a rozhodně stojí za pozornost.

Oslava Mezinárodního dne Romů ve Vrchlabí 2025 proběhla bez jakékoli grantové pod-

pory. Proto moc děkujeme skromným hostům a vystupujícím, stejně jako řadě drobných dárců, kteří na akci dohromady přispěli částkou 12 000 Kč, což spolu s prostředky organizátorů umožnilo akci zorganizovat.

Jakub Kašpar, kurátor FS Vrchlabí, foto: Antonín

Karásek

NAŠE SBORY

Stoleté jubileum kostela Mistra Jana Husi v Plzni

Symbol pevné víry, odkaz předků i místo pro setkávání generací

Československý evangelický kostel Mistra Jana Husi v Plzni oslaví 6. července 2025 stoleté jubileum. Kostel je nejen stavbou výrazné architektonické hodnoty se zajímavým dispozičním řešením vnitřních prostor, ale i svědectvím víry, odvahy a vytrvalosti širokého společenství plzeňských evangelíků.

Odvážný podnik plzeňského západního sboru

Cesta, která k otevření chrámu v červenci roku 1925 vedla, nebyla krátká ani jednoduchá. Stavba kostela byla velmi odvážným podnikem, do kterého se plzeňský západní sbor pustil bez zajištění potřebných financí. Spolehlal se přitom zejména na štědrost svých členů. Stavbu se nakonec podařilo dokončit za pouhý jeden rok – zahájena byla v červenci 1924 a ke slavnostnímu otevření nového kostela došlo 6. července 1925. Na stavbě se nijak nešetřilo, a tak nový kostel stál nakonec ve výsledku téměř o třetinu více, než kolik činily odhady z doby před zapo-

četím stavby. Po dokončení stavby tak zůstal sboru dluh, jehož splacení trvalo dlouhých dvacet let – až do roku 1946.

Dílo architekta Bohumila Chvojky

Kostel Mistra Jana Husi je jednou z prvních realizací významného plzeňského architekta Bohumila Chvojky. Pro kostel je charakteristický čtvercový půdorys hlavního prostoru se zkoseným nárožím, nad nímž se tyčí 32 metrů vysoká věž. Na věži je umístěn kalich, který výšku věže opticky prodlužuje ještě o dalších 1,8 metru. Vstup do kostela je umístěn úhlopříčně proti kazatelně, přičemž sedadla mají vějířovité uspořádání. Stavba byla umístěna na nároží klasického domovního bloku, což architektka vedlo k doplnění horního osvětlení hlavního prostoru proskleným stropem, nad kterým se vypíná skleněný jehlan. Hlavní sál spolu s přilehlými galeriemi měl v době otevření kostela celkovou kapacitou 1 200 osob. Kostel je až do stropu vysoký 13 metrů a ukončen je železobetonovou klenbou. Ačkoliv byl interiér kostela na sklonku druhé světové války částečně poškozen, ►

po válce se jej podařilo obnovit do původní podoby.

Zlatý věk i těžké časy

První roky existence kostela lze nazvat „zlatým věkem“ sboru. Jak uvádí sborová kronika „v neděli a o svátcích konány byly v té době dvojí bohoslužby, ale ani ty nestačily“. Tento rozkvět však přerušila druhá světová válka. V květnu 1944 byl zatčen dlouholetý farář sboru Ebenezer Otter a spolu s ním i jeho syn Jiří. Zbytek války pak oba strávili v německém pracovním táboře. Na konci roku 1944 postihlo Plzeň několik spojeneckých náletů zaměřených na velké průmyslové závody; jedním z cílů bombardování byla i blízká továrna Škodových závodů. Kostel byl při jednom z těchto náletů poškozen, nikoliv však fatálně. Po válce byl proto rychle opraven a sbor mohl dokonce pořídit i nový zvon, který nahradil ten zabavený za války.

Poválečná doba nebyla pro kostel ani pro farní sbor jednoduchým obdobím. Komunistický režim náboženský život potlačoval a společenské podmínky proto sakrálním památkám nepřály. Udržení kostela v dobrém stavebním a technickém stavu tak bylo pro sbor každodenním bojem. Většina prací probíhala jen svépomocí, přesto se díky obětavosti mnoha členů sboru podařilo udržet kostel až do roku 1989 ve stavu schopném řádného liturgického provozu.

Rok 1989 přinesl do života sboru i osudů kostela radostnou změnu. V roce 1994 byl kostel prohlášen kulturní památkou a získal tak tolik potřebnou památkovou ochranu; sboru byl také po bezmála třiceti letech navrácen sborový dům, jehož značně zanedbaný stav však vyžadoval rozsáhlé opravy. Podobně tomu bylo i se samotným kostelem. Postupně proto bylo provedeno odvlhčení jeho zdiva, výměna střešní krytiny, rekonstrukce elektrických rozvodů a vybudování nového ozvučení interiéru. Poté následovala oprava fasády a v letech 2004 až 2005 i oprava věže. V posledních letech proběhla ještě částečná rekonstrukce systému vytápění či odborná renovace historických kos-

telních lavic, což kostelu zajistilo další léta služby.

Oslava sta let víry a společenství

Když se kostel v roce 1925 stavěl, měl Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Plzni – západní sbor 4 800 členů. Od té doby poklesl počet našich členů až na současných 197. To však nijak neumenšuje naši hrdost na záslužné a velkolepé dílo našich předků. Naším záměrem je proto význam kostela veřejnosti připomenout a výročí spolu s ním náležitě oslavit.

Oslavy stoletého jubilea budou zahájeny 23. května 2025 vernisáží výstavy „Sto let evangelického kostela Mistra Jana Husi ve fotografiích, plánech, studiích a historických dokumentech“. Ukončeny pak budou 6. července 2025 slavnostními bohoslužbami za účasti mnoha pozvaných hostů. V průběhu více než jeden měsíc trvajícího období oslav otevřeme kostel veřejnosti a připravíme pro ni několik komentovaných prohlídek, uspořádáme setkání pamětníků a přichystáme slavnostní prezentaci nové publikace o našem kostele. Naplánovány máme rovněž dva hudební podvečery – tradiční hudební nešpory s programem složeným z historických i moderních evangelických písní a žánrově pestrý autorský koncert současné duchovní hudby.

Dědictví nesené pro budoucnost

Evangelický kostel Mistra Jana Husi není jen obyčejnou historickou budovou. Je také odkazem našich předků, o který je třeba neustále pečovat. Symbolem pevné víry, která překonala finanční nejistotu, válečné útrapy i náročné ob-

dobí politické nesvobody. A v neposlední řadě také místem, kde se setkávají mnohé generace věřících a společně zde vytvářejí radostné křesťanské společenství. Bohu za to budiž chvála!

Petr Tichý, presbyter FS ČCE v Plzni – západní sbor

MLÁDEŽ

Staň se dobrovolníkem na sjezdu!

Sjezd (nejen) evangelické mládeže je největší každoročně se konající akcí ČCE a zorganizovat takovou akci není jen tak. Za organizací sjezdu stojí spousta celoroční práce od domlouvání prostor, zajišťování finanční podpory, oslovování řečníků až po zajištění příprav a hladkého průběhu na místě.

Většina této práce stojí na oddělení mládeže a sjezdové skupince, kterou tvoří dobrovolníci – mládežníci i faráři. V místě Sjezdu jsou jim pak velkou podporou dobrovolníci z řad účastníků sjezdu. V říjnu v roce 2024 se ve Svitavách sešlo 573 evangelíků i neevangelíků, mládežníků i nemládežníků, z nichž 108 bylo dobrovolníků. Bez dobrovolníků by Sjezd, jak ho známe, nejspíš vůbec nebyl. Právě oni totiž mají velký podíl na hladkém průběhu příjmu, hlídají věci v šatnách, kontrolují lístky na jídlo, pomáhají s úklidem prostor, zajišťují, aby měli všichni účinkující veškeré potřebné technické vybavení, prodávají merch a tombolu, obsluhují účastníky v PUBu, čajovně i Pražské kavárně či zajišťují klid, pořádek a bezpečí nocležníků na školách.

Dobrovolníci věnují své práci přibližně 6 hodin z celého sjezdu, za to dostávají slevu na sjezdovém poplatku, tričko zdarma a po celou dobu sjezdu je pro ně volně přístupná dobrozóna, pro-

stor, kde si mohou odpočinout a kde je pro ně připraveno něco malého k jídlu a k pití.

Všech našich dobrovolníků si moc vážíme a těší nás, že je neopouští chuť nám pomáhat opakovaně. Všem moc děkujeme za pomoc nejen na sjezdu 2024 ve Svitavách, ale i na všech předcházejících. A jelikož se přihlašování na sjezd pomalu, ale jistě blíží, zvažte, zda i vy nechcete v přihlášce zaškrtnout políčko Chci být dobrovolníkem. Těšíme se na vás na Sjezdu (nejen) evangelické mládeže 2025 v Teplicích!

Bára Litomiská, foto: archiv oddělení mládeže
ÚCK

PRÁCE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Nemáme šanci usnout na vavřínech

S Markétou Novákovou o hledání a nalezení

V Diakonii Západ pracuje v přímé sociální práci cca 150 lidí a ročně pomůže téměř 7 tisícům lidí. Každý z kolegů k tomuto zaměstnání doputoval jinou cestou. Někdo věděl od dětství, že chce pomáhat druhým, jiný si vyzkoušel řadu povolání a prošel různými pozicemi, až nakonec našel smysl právě v sociálním sektoru. Například Markéta Nováková, koordinátorka provozu Domova Radost pro osoby s poruchou autistického spektra v Merklíně, vyměnila výborně placené místo za pomoc druhým. Co jí denní kontakt s postiženými klienty přináší a proč by byla ráda kominíkem? To i mnoho dalšího se dočtete v následujícím rozhovoru.

Co jste původně vystudovala?

Jsem holka z pohraničí. Narodit se v minulém režimu v sobě skrývalo mimo jiné také (ne)možnosti studia. Mým přáním bylo pracovat s dětmi, být vychovatelka či učitelka v mateřské školce. Nic z toho se nestalo, nabídka byla pouze na učilišti – výroba knoflíků či jít do jiného kraje na malířku skla a porcelánu. Druhá volba byla „menší zlo“, a tak jsem tehdy v měsíci červnu, dávno po oficiálních talentových a přijímacích zkuš-

kách, šla dělat talentové a přijímací zkoušky. Světe div se, vzali mě. Rok jsem byla na učilišti, a jakmile byla možnost, přesunula jsem se na střední školu keramickou.

Markéta Nováková

Kam jste nastoupila po škole?

Na pozoruhodné místo. Tomu dnes nikdo neuvěří. V papírových jízdních řádech jsem

vyhledávala vlakové spoje celého světa. Ta práce byla úžasná, moc mě to bavilo – v duchu jsem procestovala vlakem celou zeměkouli. Pak jsem strávila taky několik let na dovolené... tedy mateřské dovolené s dvěma dětmi.

Jak jste se potom dostala do firmy na kalibraci měřidel?

Nastoupila jsem jako asistentka. Připravovala jsem podklady pro mzdy, účtovala, zpracovávala technické podklady týkající se měřidel od kolegů, kteří se vraceli z terénu. A také jsem vařila kávu. Zanedlouho mi nabídli pozici manažera kvality. To pro mě byla výzva a posun směrem vpřed. Zodpovídala jsem za interní audity a směrnice. Vždycky jsem měla ráda čísla, matematiku, fyziku, takže jsem pracovala s opravdovým zaujetím. Navíc za velmi slušné peníze. Není divu, že jsem firmě zůstala věrná 17 let. Dodnes na ni ráda vzpomínám.

Proč jste tedy přestoupila do Diakonie?

Po sametové revoluci jsem se chopila možnosti doplnit si vzdělání, o kterém jsem původně snila. Vystudovala jsem sociální pedagogiku a pak teologii služby. Velké díky patří mému bývalému panu řediteli. Podpořil mě, uvolňoval mě z práce. Přitom šlo o studium úplně jiného oboru, který neměl ve firmě využití. V souvislosti se studiem jsem začala více přemýšlet nad svým pracovním životem, jeho užitečností a smyslem. Šlo mi o to neprobídnout roky na tomto světě jen tak pro nic za nic. Po 17 letech pak přišel den, kdy jsem si uvědomila, že mi moje dosavadní práce už nic nového nedává. Mnoho jsem se naučila, ale už mě to nenaplnňuje. Postrádala jsem „srdce z masa“. Tak jsem si řekla, že přišel čas na změnu. Zamířila jsem do sociálu. S vědomím, že takové peníze, jako jsem brala, už nikdy mít nebudu. Věděla jsem však zároveň, že to „srdce“ v sociálních službách najdu.

Potvrdilo se?

Ano. Nejvíce si cením různorodosti. Každý den je tu jiný. Jiné situace, emoce, lidé, klienti, čin-

nosti. Každý den pak má skvělou dynamiku. Práce s lidmi vám totiž nedovolí upadnout do stereotypu. Přináší sebepoznání, umožňuje posouvání hranic, seberozvoj, práci s trpělivostí. Je čímsi jako nasloucháním, pochopením, týmovou spoluprací a také neustálou snahou opouštět zaseté koleje. Neustále se musíme snažit zlepšovat podmínky pro zaměstnance i klienty. Nemáme šanci usnout na vavřínech.

A co je úplně top?

Kromě pocitu smysluplnosti je to zpětná vazba. Usmějeme se na sebe nebo si pláceme. S klienty i s kolegy. Zazní kouzelné slovo díky. Na druhou stranu řeč se mluví, voda teče a řada našich klientů se řeči neprojevuje. Naučila jsem se vnímat spokojenost i z neverbální komunikace. Úžasné také je, když se nám podaří něco posunout dál, vyřešit nějaký problém bez ztráty kytičky. To si pak s pokorou řeknete: jo, to je ono!

Jak byste popsala pro veřejnost denní nasazení vašich kolegyní z přímé péče?

Je to náročné?

Práce v sociálních službách je všeobecně opravdu velmi náročná. U nás v Domově Radost a odlehčovací službě Pírko jde především o náročnou práci po stránce psychické. Naši cílovou skupinou jsou dospělí lidé s poruchou autistického spektra a s náročnějšími podobami mentálního postižení.

To tedy pro kolegyně a kolegy znamená být stoprocentně a nonstop ve střehu?

Přesně tak. Jsme pobytová služba. To od kolegyní a kolegů – máme tu i tři muže – v přímé péči vyžaduje být k dispozici sedm dní v týdnu, 24 hodin denně. Pracují ve dvanáctihodinových směnách. Klienty máme nekomunikující, nebo komunikující, ale s poruchou řeči, kterou je potřeba „navnímat“ a snažit se jí porozumět. Nasazení všech se nese v duchu „vytvářet klientům příjemný a bezpečný domov“, kde se dodržují lidská práva. ►

budova Domova Radost

A je ta práce vhodná pro každého?

Určitě ne. Záleží hodně na osobnostních rysech každého člověka, psychické odolnosti, dovednostech a chuti pomáhat druhým.

Kdybyste si mohla na jeden den zkusit úplně jinou práci, co by to bylo?

Toho by bylo! Být klaunem, abych rozesmála smutné děti, lékařem, který by utišil bolest, psychologem, který by byl průvodcem při řešení obtížné situace, kominíkem, který nosí štěstí (a taky, miluji pohled na střechy), být fotogra-

fem zachycující „pohyb“ i lidské emoce. A tak bych mohla pokračovat dál a dál...

Kde vidíte samu sebe za 10 let?

Ajaj! To mi bude 68 let. Takže se vidím v důchodu s dobrou fyzickou kondicí a psychickou odolností. Svnoučaty skáču na trampolíně a sjíždím tobogány. Uvidíme, ono všechno má svůj čas, jak píše král Šalomoun v knize Kazatel 3, 1–8. Život se nedá uspíšet, ten má vlastní rytmus.

Barbora Uldrychová, foto: archiv Diakonie Západ

SLOVO

Ozvěny velké noci.

foto: ARo

Chceme usnadnit lidem prchajícím před válkou důstojný život

Pardubické komunitní centrum Kalyna nabízí uprchlíkům z Ukrajiny všestrannou pomoc

Komunitní uprchlické centrum Kalyna v Pardubicích se soustředí na dlouhodobou pomoc uprchlíkům z Ukrajiny. V době, kdy čtete tyto řádky, má za sebou již více než tři roky života – spolek Kalyna byl registrován 17. 5. 2022 v reakci na uprchlickou vlnu z Ukrajiny po ruské vojenské agresi. Ptáme se ředitelky centra Petry Srdínkové.

Jak to všechno začalo?

Myšlenka na vznik komunitního centra, pomáhajícího ukrajinským uprchlíkům, vznikla bezprostředně po zahájení aktuálního válečného konfliktu na Ukrajině v únoru 2022. Zakladatelé Dalimil Petrálák, podnikatel se zkušeností z evropské migrační krize z roku 2015, a Jan Böhmm z organizace Lékaři bez hranic si velmi záhy uvědomili, že se může jednat o dlouhodobý problém, který nás citelně zasáhne. Proto začali zjišťovat, jestli je někdo v Pardubicích schopen systematické, dlouhodobé a komplexní pomoci, zacílené na ukrajinské uprchlíky. Protože taková organizace v Pardubicích neexistuje, založili v průběhu několika měsíců novou organizaci, která dostala jméno podle ukrajinské národní rostliny, tedy Kalyna.

Kdo se zpočátku ještě podílel na činnosti uprchlického centra?

U založení byla také Hana Ducho, farářka Českobratrské církve evangelické, a Marian Kurylo,

řeckokatolický farář. Od začátku války byla v pomoci také velmi aktivní Alexandra Tušlová, mluvčí Magistrátu města Pardubic. Všichni se stali členy výboru Kalyny. Přidala se také Ivona Baklíková, někdejší ředitelka Centra na podporu integrace cizinců (CPIC) v Pardubicích, která byla díky své dlouhodobé zkušenosti s prací s cizinci velkým přínosem nově vznikající organizace. Stala se také její první ředitelkou. Výkonný tým, který byl vytvořen v červnu 2022, se personálně od té doby nezměnil.

před vstupem do komunitního centra

Jak již bylo řečeno, v představenstvu spolku jsou hned dva duchovní – řeckokatolický farář Marian Kurylo a evangelická farářka Hana Ducho. Jak

se na aktivitách komunitního centra podílely církve před třemi lety a jak se podílí dnes?

Církev nás od začátku až do současnosti podporuje, a to jak finančně, tak poskytováním prostoru, protože aktivity Kalyny se rozšířily a v současné době už stávající prostor nedostačuje, např. pokud jde o zájem o kurzy českého jazyka. Vzájemně se účastníme akcí, komunikujeme spolu a už jen samotná morální podpora je pro nás velkou vzpruhou.

Co v praxi znamená to, že vaše centrum je komunitní?

Naše centrum je otevřené všem, kteří přicházejí z Ukrajiny v obavě z důsledků válečného konfliktu. Fungujeme ale také jako integrační prvek této bezprecedentní uprchlické vlny. Spojujeme ukrajinskou a českou veřejnost tím, že dáváme možnost, aby se některých aktivit centra účastnili i Češi. Typicky jsou to volnočasové programy, výlety nebo např. přednášky. V centru také fungují čeští a ukrajinští dobrovolníci, kteří spolu velmi dobře fungují a dokazují, že odlišná národnost není překážkou, ale naopak obohacením vzájemného soužití. Komunita v centru dělá i vlastní aktivity pro svůj rozvoj, vyžití a zařazení do společnosti.

Co pokládáte za hlavní smysl činnosti Kalyny?

Hlavní smysl se vlastně od začátku naší činnosti nezměnil. Původní poslání zůstává platné – chceme usnadnit lidem, prchajícím před válkou z Ukrajiny, jejich integraci a důstojný život v České republice. Zároveň chceme přiblížit nové sousedy a jejich kulturu české veřejnosti, abychom ukázali, že lidé z Ukrajiny nejsou hrozbou, jak tvrdí dezinformační zdroje. Naopak, díky vysoké míře vzdělanosti jsou tito lidé ekonomickým přínosem a také kulturním obohacením.

Z kolika spolupracovníků se skládá váš tým a čemu se věnujíte?

Náš tým má v současné době šest zaměstnanců na hlavní pracovní poměr, ale ne všichni jsou zaměstnání na plný pracovní úvazek. To nám bohužel náš rozpočet nedovoluje. Jejich obrovské nasazení, zápal pro věc a loajalita vůči Kalyně jsou ale zásadní pro úspěch Kalyny a pozitivní vnímání naší práce v očích našich klientů a donátorů. Kromě toho zde máme externí spolupracovníky, ať už na dohody o provedení práce nebo dobrovolníky.

výuka češtiny na faře

Jaké prostory centrum využívalo dříve a jaké dnes?

Na samotném začátku jsme měli možnost využít kanceláři bývalé studentské koleje v areálu Univerzity Pardubice. Společně s námi objekt obývaly desítky uprchlíků z Ukrajiny. Naše činnost ale byla v té době omezená, prostory jsme mohli využívat pouze pro ty, kteří byli ubytováni přímo v daném objektu. Využívali jsme proto prostory ve spolupráci s partnerskými organizacemi v Pardubicích, ať už šlo o zmíněnou Českobratrskou církev evangelickou, Krajskou knihovnu v Pardubicích nebo například ►

Rodinné centrum Sluníčko. Díky vstřícnosti města Pardubice jsme se zhruba po roce mohli přestěhovat do nebytových prostor v městské části Dukla, kde sídlíme dodnes a můžeme se věnovat komunitní práci naplno – centrum je otevřené skutečně pro kohokoliv. Provozujeme také od pondělí do pátku a v neděli komunitní kavárnu s výbornou výběrovou kávou.

Věnujete se dospělým a dětem. Jaký program nabízíte pro dospělé a kolik se jich programů účastní?

Pro dospělé nabízíme kurzy českého a anglického jazyka, ženský klub s výtvarnými a tvořivými aktivitami a terapeutickou skupinu. Účastnice kurzu také velmi rády jezdí na výlety po České republice a poznávají tak naši zemi. Dále máme připraven komplexní program pracovního poradenství a vzdělávání za účelem lepšího pracovního zařazení a znalosti práv a povinností v pracovní oblasti v ČR. Nechybí ani psychologická pomoc, ať už individuální nebo skupinová. Pořádáme také různé jednorázové kulturní, sportovní a vzdělávací akce, výlety pro širokou veřejnost, nejen pro Ukrajince. Velmi rádi potkáváme u nás v centru Čechy. V našem centru je také pro Ukrajince k dispozici individuální pomoc pro řešení každodenních záležitostí, týkající se komunikace s úřady, školami, hledání bydlení nebo například vyhledávání lékařské pomoci. Programů a různých aktivit se účastní okolo 400 dospělých lidí měsíčně, mnozí z nich opakovaně. Velmi si chválí možnosti navštěvovat centrum, kde se mohou cítit jako doma a zároveň se mohou dozvědět mnoho nového. A také zde mohou najít nové přátele.

V programech pro děti je na stránkách spolku kromě doučování češtiny a matematiky uveden také výtvarný a divadelní kroužek. Jaké děti se schází na výtvarném spolku a co při něm tvoří?

Aktivít pro děti máme opravdu hodně, myslím, že si vybere každý. Pokud jde o výtvarné aktivity, ty máme zaměřeny na různé věkové skupiny,

od předškolních dětí až po dospívající. Cílem je nejen nabídnout smysluplnou volnočasovou aktivitu, ale tyto aktivity mají také zklidňující, až terapeutický účinek a jsou velmi vyhledávané. Výtvary jsou skutečně různorodé, většinou jde o obrázky na témata vztahující se k významným českým nebo ukrajinským svátkům. Používané jsou rozličné výtvarné techniky a jsem moc ráda, že se nám podařilo navázat spolupráci s lektory s výtvarným vzděláním a bohatými zkušenostmi v práci s dětmi a mládeží.

Divadelní kroužek pořádáte ve spolupráci s Pamětí národa. Můžete nám přiblížit jeho činnost?

Divadelní kroužek v Paměti národa vznikl ještě předtím, než začala současná válka na Ukrajině. Divadelní kroužek, který navštěvují ukrajinské i české děti, už v Pardubicích běží třetím rokem. Každý rok děti nastudují téma, spojené se svobodou a její utlačováním, např. v období 2. světové války v Německu nebo v době normalizace v Československu. Závěrečné vystoupení, kde děti mohou předvést, co si společně s lektorkou v průběhu školního roku připravily, probíhá vždy v květnu v rámci Multikulturního týdne v Pardubicích. Nejinak tomu bude i letos.

Nabízíte mnoho různých aktivit a v různé podobě se setkáváte s mnoha Ukrajinci a Ukrajinkami – jak těmi již dlouhodobě žijícími v ČR, tak také uprchlíky z posledních tří let. Jaká je dnes mezi nimi nálada? A čím by jim mohli pomoci čtenáři v místech, kde bydlí?

Mohu posoudit zejména náladu současných uprchlíků, kteří u nás pobývají několik let, s nimi se setkáváme nejčastěji. Stále se snaží naučit se jazyk, který by jim umožnil fungovat v naší společnosti prakticky plnohodnotně. Panuje mezi nimi ale velká nejistota ohledně toho, jaký bude vývoj na Ukrajině, zda se v blízké době podaří uzavřít příměří a zda bude vůbec možná poválečná obnova v nějakém blízkém

časovém horizontu a budou se tak moci vrátit. Nepochybně se někteří z nich budou chtít usadit v naší zemi trvale – jejich děti zde navštěvují školy a mají nové kamarády a jejich staré domovy jsou zničené nebo se nacházejí na okupovaných územích. Další vývoj je ale skutečně těžké nyní odhadnout. Co určitě stále potřebujeme, je finanční podpora za účelem udržení činnosti centra – je potřeba dokončit celý proces integrace, mnoho lidí stále potřebuje pomoci

a i nadále k nám přichází další uprchlíci, kteří začínají od nuly. Oceníme i dobrovolnickou výpomoc a také budeme velmi rádi, když budou vaši čtenáři navštěvovat naše centrum, účastnit se akcí a koupí si naši výbornou kávu. V každém případě jsou všichni zájemci v centru Kalyna velmi vítáni. Těšíme se na vás!

připravil **Mikuláš Vymětal**, foto: archiv
komunitního centra Kalyna

NEURODIVERGENCE

ADHD nevnímám jako poruchu

Církev má vytvářet bezpečný prostor pro jinakost

Diagnóza ADHD už řadu let není ničím neznámým, ale mluví se o ní stále převážně v souvislosti s dětmi. Jak se žije dospělému člověku ve společnosti, která je uzpůsobena neuronormativně, tedy tak, aby vyhovovala lidem s většinovým „nastavením“ mozku? O svých zkušenostech promluví mladý člověk, člen naší církve, který si své jinakosti je vědom již dlouhou dobu, ale diagnostikován byl teprve nedávno. Kvůli ochraně před stigmatizací jsme respondenta anonymizovali.

z Národního ústavu duševního zdraví pořádali přednášky v Hybernské, kde jsem se seznámil s realitou, která nebyla jen milá. Pamatuju si, že jsem se ten večer sesypal, když jsem si uvědomil, že projevy se s věkem mohou zhoršovat. Zároveň jsem se dozvěděl o tom, jaké dopady má statisticky ADHD na střídání profesí, na úrazovost, sklony k závislostem, nehodovost, nižší délku dožití. Bylo mi z toho úzko. Taky jsem prožíval vztek a lítost, že jsem nebyl diagnostikován už od dětství. Myslím, že můj život a některá rozhodnutí by asi mohla vypadat docela jinak.

Kdy ses poprvé dověděl, že máš ADHD? Jak jsi tuto diagnózu nesl?

Podezření jsem měl už nějakou dobu, ale zlomové bylo setkání se studentkou psychologie na táboře v létě 2023, která psala bakalářskou práci o ADHD. Díky ní jsem se dozvěděl o facebookové skupině pro dospělé s ADHD, kde jsem našel kontakty na možnost diagnostiky na pojišťovnu (tedy bezplatně). Po diagnostice jsem se začal zajímat o dostupné informace. Lidé

Většina lidí si tuto poruchu (či spíš neurodivergenci) spojuje s dětským věkem. Je v něčem život dospělého a dítěte s ADHD odlišný?

Asi bych podotknul, že významné rozdíly projevů ADHD jsou především u dívek a chlapců – pak tedy také žen a mužů. Můžu mluvit asi jen ze své žité zkušenosti. Součástí nediodagnostikovaného ADHD je maskování, které má ovšem velice negativní dopady na zdraví. Svým způsobem jsem stále stejný člověk jako v dětství. ►

Pořád se rád houpu na houpačkách, skáču na trampolínách a v kontextu mé hyperaktivity je pro mě významný každodenní pohyb. To se v některých intelektuálních kruzích příliš nenosí a je to někdy považováno možná za přepych. V dětství se potřeba pohybu více toleruje, ale i to je asi jiné třeba u dívek a chlapců. ADHD v dospělosti naráží na struktury neurotypického dospělého světa. Čím méně je prostředí otevřené a přijímající vůči novému, jinému a pestrému, tím hůře dýchatelný je pak život ADHD člověka. V dětství zažije dítě s ADHD o mnoho výtek více než dítě bez ADHD, děti s ADHD také statisticky v dětství pravděpodobně zažili šikanu a to se pak propisuje do vnímání sebehodnoty v dospělosti. V dospělosti je výhoda, že člověk si už může více vybrat a snažit se o to, aby se obklopoval lidmi v práci i v přátelství, kteří ho s ADHD projevy přijímají.

ADHD se často ztotožňuje s nesoustředěností. Přitom je to mnohem širší záležitost. Co je podle tebe nejvíc opomíjeným rysem této diagnózy?

Paralýzy nerozhodnosti, nadměrné pocity viny, citlivost na kritiku, nízká sebedůvěra a sebehodnota... Je pro mě náročné zvládat stereotyp, bažím po dopaminu, adrenalinu a změně. To ovšem klade významné nároky ve všech oblastech mého života – v profesním, studijním, partnerském, přátelském i rodinném. Jsou to nějaké danosti, které se snažím ještě stále přimnout, a možná to ještě bude dlouhá cesta.

V čem ti ADHD nejvíc znepříjemňuje život?

To je zatím asi nejtěžší otázka. S chaotismem, ztracením a zapomínáním věcí se ještě člověk nějak smíří a snaží se na to nahlížet jako na nějakou součást náležící k bohémtví, i když moji rodiče pro tyto projevy samozřejmě pochopení neměli. Velkou práci mi dává maskování a zahlazování různých projevů. Bojím se lidem svěřit s tím, že mám ADHD, protože to mnoho

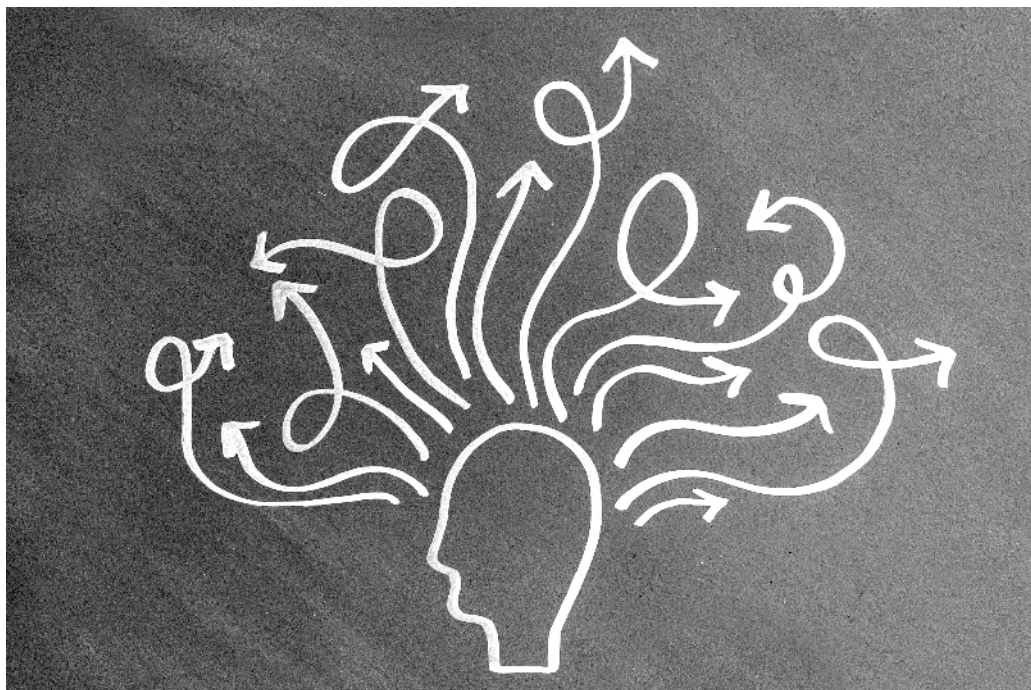
lidí zlehčuje. Nejhorší jsou ale asi paralýzy nerozhodnosti s prohloubenými pocity viny a potřebou ujišťování, které prosakují samozřejmě i v práci a všude. Vlezlé pocity vlastní nedostatečnosti. Zápasení s pamětí v kontextu vyšší inteligence vede k tomu, že mají někdy lidé pocit, že o ně nemám dostatečný zájem, když si nepamatuji některé věci, které mi říkali. Vnitřní neklid, případná sociální izolace, velké výkyvy energie a zdravotní fyzické dopady z možného přehlcení také nejsou příjemné.

V čem naopak vidíš přednosti či obdarování této poruchy?

Primárně bych chtěl říct, že já ADHD jako poruchu nevnímám a vnímat nechci, je mojí neoddelitelnou součástí, a tak se na to snažím pohlížet jako na možnost žít trochu jiný a někdy docela zábavný a intenzivní život. S ADHD se spojuje vysoká míra kreativity a to je něco, co mě opravdu těší. Jsem vlastně rád, že je díky ADHD můj život dynamický a někdy plný poznávání nových lidí, zemí, studijních oborů i nových činností, že je barvitý. Lidé s ADHD jsou alespoň z mojí zkušenosti otevření, upřímní, nadšení, zvědaví, tvořiví a velice soucitní. To na svých ADHD známých mám rád. Velkou záchranou je také schopnost hyperfokusu, kdy je člověk pohlacen danou činností. Je to intenzivní forma mentálního soustředění, která koncentruje veškeré vědomí i podvědomí na určitý předmět, téma nebo úkol. Někdy může zahrnovat i další rozšířené stavy vědomí, jako je snění a vize. Tuhle extrémní podobu soustředění ale není možné navodit nebo ovládat pouhou vůlí, děje se, ale nevíte, kdy zase přijde.

Na jaké předsudky a společenské bariéry narážejí lidé s ADHD nejvíc?

Ženy a dívky naráží především v tom ohledu, že ne všichni odborníci a odbornice jsou dostatečně vzdělaní a nerozpoznávají specifické projevy u žen, jako např. denní snění, roztržitost, a tak se pak dozvídají svoji diagnózu až v dospělosti. Tato generace žen je nazývaná tzv.

generací ztracených žen, protože neléčené ADHD mohlo v některých případech rozvinout úzkostnou či depresivní poruchu osobnosti, vedlo např. k opakovaným pocitům frustrace. Obecně si myslím, že se naráží především na to, že ve společnosti o tom není povědomí, a tak se člověk stydí o tom vůbec mluvit. Lidi se většinou neptají, co to pro mě znamená a co ode mě můžou v tomto kontextu očekávat. V terapii také není samozřejmé, že daný specialista nebo specialistka má ponětí o ADHD v dospělosti, znamená to pak nedostupnost adekvátní péče.

Jak může církev být lidem s ADHD nápomocna?

Dokud nebudou v církvi po hodině hovoru pauzy na přestávku, nedá se očekávat, že lidé s ADHD budou přítomni na staršovstvech nebo v jakýchkoliv komisích. Také asi otevřenost ke změnám, jinému, barevnému, neobvyklému. Laskavostí a vytvářením bezpečného prostoru, kde třeba člověk může sedět na zemi nebo na židli v tureckém sedu. Vlastně bych hodně oce-

nil, kdyby víc aktivit bylo v pohybu – třeba pastorační rozhovor nebo aspoň mládež. V neposlední řadě taky zájmem o druhého a respektem k jeho nebo její jinakosti.

Co bys vzkázal člověku, který se právě o své diagnóze dověděl?

Posílám velké obejmutí. Doporučuju najít si terapeutku nebo terapeuta, který či která má alespoň trochu povědomí o ADHD. Nestyď se za to, že nikdy nebudeš dokonalý nebo dokonalá v konvenčním světě. Jsou lidi, kteří tě budou mít rádi přesně takového nebo takovou, jaká nebo jaký jsi. Budou milovat tvoje nadšení, nápaditost, tělesnost, bezprostřednost, potřebu objevovat nové a nepoznané, tvoji v jádru dětsky čistou duši, plamen a spontaneitu. Vzlétlost i rozevlátost. Budou se radovat z písni, které složíš, z tvých obrazů i básní. Tvoji sebehodnotu neurčuje konzervativní ani úzkoprsé prostředí. Bůh tě miluje, tak jak jsi, a co je více?

připravil Ondřej Kolář, foto: pexels.com

Vzpomínky na velkou válku

„Příjezd nacistů do Zlína jsem viděla na vlastní oči,“ vzpomíná jáhenka Věra Lukášová

Od konce největšího válečného konfliktu v moderních dějinách právě v květnu uplyne už 80 let. Čím hlouběji se druhá světová válka zasouvá do minulosti, tím méně mezi námi zůstává pamětníků, jejichž živé svědectví nám pomáhá připomínat, co už se nesmí nikdy opakovat. Naštěstí ještě několik takových vzácných lidí i v našich evangelických kruzích žije, mezi nimi i jáhenka a dřívější filmová producentka Věra Lukášová. Její vzpomínky na život ve stínu války vám nyní přinášíme.

Věra Lukášová se narodila 30. října v roce 1929 ve Zlíně mezi dnem vzniku Československa (28. října) a Dnem reformace (31. října). Sama říká, že se narodila právě včas, aby velký Lutheřův den mohla oslavit. Ve Zlíně strávila i většinu dětství.

Maminka Marie pocházela z Vídně z rodiny železničáře. Otec Karel pracoval pro firmu Baťa. Trávil mnoho času na služebních cestách. Ve 30. letech pobývala celá rodina v holandském Bestu, kde se narodila Věřina sestra Ljuba. Do Zlína se Hutákovi vrátili v roce 1937, těsně před válkou.

Věra Lukášová pocházela z nábožensky smíšené rodiny. Její tatínek byl ze staré evangelické rodiny, takzvaně „od tolerančního patentu“, jak se tehdy říkalo. Maminka byla katolička, po svatbě však přestoupila k Českobratrské církvi evangelické. Přesto prý Věra Lukášová prvních několik let svého života neměla s církevním životem nic společného. Do kostela začala chodit až po návratu z Holandska. Tehdy vyrostl ve Zlíně zbrusu nový kostel navržený renomovaným architektem Vladimírem Karfíkem. Do

sboru přišel také nový farář Lubomír Moravec, charismatický, vzdělaný, všestranně založený muž.

„Pan farář Moravec mě poznamenal na celý život. Na rozdíl od jiných farářů už tehdy zdůrazňoval důležitost Starého zákona. Měli jsme ho hrozně rádi, viseli mu na rtech, byl to výjimečný člověk. Byl nejen výborný teolog, ale znal dobře i české dějiny, na střechě měl dalekohled, sbíral známky, hrál na harmonium. Byl také vytrvalý chodec. Skončila biblická hodina a on se nabídl, že někoho doprovodí. Vrátil se za tři čtvrtě hodiny, protože s ním došel až domů,“ vzpomíná sestra Lukášová. Farář Moravec prý nezkazil žádnou legraci. „Jednou o Vánocích jsme hráli příběh o Nábotově vinici. Pan farář měl roli krále a jako korunu měl na hlavě formu na pečení dortů.“

O některých věcech už se nemluvalo

A potom přišel rok 1939 a s ním nacistická okupace. Masarykovské Československo přestalo existovat a jeho území se po zabrání Sudet scvrklo v Protektorát Čechy a Morava. „Příjezd Němců si pamatuju, viděla jsem to na vlastní oči. Šla jsem do knihovny půjčit si knihy a po hlavní zlínské třídě přijížděli na motorkách nacističtí vojáci. Ten deštivý den zůstal nezapomenutelný,“ říká Lukášová. Stejně tak i den, kdy zemřel Karel Čapek [25. 12. 1938]. „Jeho knížky, pohádky jsme četli, znali, milovali. Učitelka češtiny nás tehdy vyzvala, abychom jeho vdově, Olze Scheinpflugové, napsali kondolenční dopis. Napsali jsme a paní Scheinpflugová odpověděla. Odpověděla všem. Ten dopis patří mezi mé poklady,“ říká.

Baťovy závody bezděky poskytl Zlínů za války určitou ochranu, protože zůstávaly i na-

dále důležitým těžištěm průmyslu. Továrna sloužila i Němcům – na jejich příkaz se tu vyráběla obuv pro wehrmacht, ale také pneumatiky anebo strojírenské produkty. „Díky tomu byl ve Zlíně celkem klid,“ potvrzuje paní Věra.

Počátek světové války si Věra Lukášová nevybavuje. Už tehdy ale vnímala, že je něco jinak: „Najednou se v obchodech stály fronty, nakupovalo se na potravinové a textilní lístky, bylo nedostatkové zboží.“ Patrné změny se udály také ve škole. „Opravovali jsme texty v učebnicích, škrtali věty, stránky v dějepisu zalepovali, možná i vytrhovali. To už si přesně nepamatuju. O některých věcech se přestalo mluvit úplně.“ Němci prý ale nijak nezasahovali do církevního života – nebo to aspoň navenek nebylo znát. „Jak to bylo, věděl jenom pan farář. Pamatuju si, že nám vyprávěl, že dostal příkaz, aby měl ‚mírové kázání‘. Vybral si text ‚Povstaniž, Hospodine, ať se nesílí člověk.‘ [Ž 9,20] A bylo mírové kázání. Taký si pamatuju, že na varhany si opakovaně chodil zahrát nějaký německý důstojník. Sotva bez souhlasu pana faráře,“ popisuje sestra Lukášová.

Období nesvobody a válečná zkušenost podporily pocit sounáležitosti. Evangelici hledali ve sborovém společenství útěchu, oporu a naději. „Lidé se ve sboru cítili víc spolu. Bezpečně. Byla tam jakási jistota. I účast na bohoslužbách byla bohatší, hodně lidí chodilo také na biblické hodiny nebo na mládež.“

Tichý holocaust

Krutý osud postihnul za války občany židovské národnosti. Už samotná protektorátní nařízení, která byla velmi přísná, ponižující a tvrdě trestaná, pro ně znamenala ohrožení. Ve spojitosti se zlínskými Židy bývá často zmiňováno, že většinu z nich zachránil Jan Antonín Baťa, tehdejší šéf závodů, který jim umožnil emigrovat na Západ. „Baťa židovským pracovníkům nabídl možnost odjet do zahraničí. Poslal je služebně do Brazílie, do Indie a do dalších zemí, ve kterých měl pobočné továrny. Ti Židé, kteří zahynuli, tuto možnost buď nedostali, anebo

ji odmítli.“ Holocaust se stal zlínským Židům osudným. Celá místní komunita byla během války rozprášena. Napomohl tomu zřejmě i fakt, že historicky nebyla příliš početná. Pro představu: kolem roku 1930 žila ve Zlíně zhruba stovka Židů. Řada z nich skončila v transpotech, které odjížděly z nedalekého Uherského Brodu nejprve do Terezína a poté do vyhlazovacích táborů, nejčastěji do Osvětimi.

Věra Lukášová v kroji (kol. 1937)

Tehdy desetiletá Věra se stala svědkem děsivé scény. Její pozornost přitáhl hlouček lidí shromážděný kolem jednoho z typických baťovských domků. „To musíš vidět! Všichni jsme se vyšplhali na okno baťovského domku a nahlíželi do ložnice, na zakrvavené peřiny, prostěradla, podlahu. Až s velkým zpožděním, po válce, jsem pochopila – byla to židovská rodina, spáchala sebevraždu.“ O koho tehdy šlo, se už nejspíš zjistit nepodaří, pravdou však je, že sebevraždy ►

Židů byly tehdy – nejen ve Zlíně – smutnou realitou. Zdokumentován je například příběh lékaře Desideria Ornsteina. Příchod Němců vyhodnotil pro sebe a svoji rodinu jako bezvýchodnou situaci a rozhodl se k radikálnímu řešení. Ve středu 22. března 1939 ve svém domku zavraždil obě své děti. Sám se zabil skokem z okna hotelu Společenský dům. Manželka se jeho útoku sice ubránila, později však zemřela v koncentračním táboře.

Slovo „holocaust“ bylo tehdy pro Věru, ale i značnou část veřejnosti neznámým pojmem. „Dlouho jsem netušila, co se s Židy děje. Naproti tomu slovo ‚koncentrák‘ mě provázelo celou válku. Strýc Tonda byl totiž strojvedoucí, působil v Hodoníně, a tak mohl pašovat přes hranice na Slovensko a dále ty, kdo chtěli za naši zem bojovat. Ale chytli ho a on prožil celou válku v různých koncentracích. Nakonec byl v Buchenwaldu,“ vypráví paní Věra. Co se v nacistických lágrech dělo, pochopila až po válce, na hodonínském nádraží, kde byla vývěsní skříňka s fotografiemi dokumentujícími provoz v koncentračních táborech: „Haldy na kost vyhublých, téměř mrtvých těl... Stála jsem tam a tehdy mi došlo, co to je koncentrák a čím strýc procházel.“

Spojenecké bombardování

V roce 1942 potemněl život i ve Zlíně. Po atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha zavedli nacisté vůči obyvatelům protektorátu přísné represe. Začalo období heydrichiády. V podstatě kdokoliv se tehdy ocitl v bezprostředním ohrožení. Němci trestali smrtí i malicherná obvinění. Jedním z těch, koho nacisté zastřelili, byl i blízký kamarád Věřina tatínka. „Už nevím, proč, ale to nebylo důležité. Důležité bylo, že na něj někdo ukázal prstem.“

Dramatické období nastalo na podzim 1944, kdy se stal Zlín terčem spojeneckých náletů. Během nich Američané shodili na metropoli jihovýchodní Moravy přes 200 leteckých pum. Mířily především na průmyslový areál a další strategické body, například nádraží. Zasáhly

však i civilní budovy. Oběti na životech naštěstí nebyvaly příliš vysoké, protože se lidé před náletem stihli včas schovat do krytu. Na letecké poplachy vzpomíná i sestra Lukášová. „Moje maminka byla přepečlivá. Než se mělo jít do krytu, kontrolovala, jestli je můj mladší bratr upravený a má zapnuté všechny knoflíky. Když potom přišlo opravdu velké bombardování, bylo to jedno – knoflík neknoflík, všichni jsme se klepali strachy v krytu, který jsme měli na zahradě.“

Největší škody napáchal ve Zlíně nálet 20. listopadu 1944. Přelet bombardérů trval pouhé tři minuty, přesto za sebou nechal zničující následky. Vyžádal si 24 obětí, téměř 100 zraněných a stamilionové škody na majetku. Zasažen byl také hotel Společenský dům, který byl jednou z dominant města.

Poslední roky války zasáhly do života Věry Lukášové velmi znatelně. Její školu kvůli vojenským účelům zavřeli a studenti museli jít pracovat. „[Němci] udělali z budovy Obchodní akademie pro zahraniční obchod lazaret pro zraněné a nemocné německé vojáky. Nechodila jsem do školy, ale do zaměstnání. V Baťově prodejně jsem ve správkárně punčoch látala díry a vytahovala očka. Potom mi tatínek zařídil, že jsem pracovala v ‚mrakodrapu‘ [budova č. 21 v areálu Baťových závodů] u něho v kanceláři.“

Jih proti Severu

Na jaře 1945 už visela německá porážka ve vzduchu. Přispěla k tomu i činnost partyzánských skupin, které v regionu působily. Na konci dubna se ke Zlínu přiblížila sovětská armáda. Německá vojska se dala na ústup 1. května a následujícího dne navečer bylo město oficiálně osvobozeno. Mír zavládl až 4. května, kdy se osvobozeným vojskům podařilo vytlačit poslední německé vojáky. Na tuto dobu se paní Věře vryla do paměti výrazná vzpomínka. „Někdo zvonil u dveří. Maminka – v náručí malého [Věřina bratra] Kájoška – šla otevřít. Stál tam německý voják. Prosil o vodu. Maminka mu ji dala, on poděkoval a odešel. Ale ten děs... Maminka byla hrdinka.“

konfirmace V. Lukášové farářem Moravcem (1942)

Závěrečné boje prožila sestra Lukášová na internátě. Na samotný den vítězství si ale přesně nepamatuje. Jako dospívající, 16letá mladá dáma měla jiné objekty zájmu. Odmalička byla vášnivou čtenářkou a právě „hlala“ knihu Jih proti Severu, kterou měla půjčenou od jedné členky místního sboru. „Zrovna jsem četla o tom, jak se Melanii narodilo dítě. Atlanta stála v posledních bojích a Rhett Butler ji a Scarlet vyvedl za hořící město: ‚Adieu, já jdu bojovat!‘ a opustil je... Nevěděla jsem, kde je německá, kde sovětská armáda. Musela jsem se dočíst, jak dopadne tohle,“ vzpomíná s humorem.

Ruští vojáci prý neměli mezi lidmi dobrou pověst. „Rodiče nám dokonce zakazovali chodit ven. Oni věděli, jak strašlivě se Rusové chovali, že kradli, znásilňovali ženy... V Podivíně, který leží ve vinařském kraji, lidé chystali sudy vína, kterými by Rudou armádu přivítali, oslavili vítězství, poděkovali za osvobození. Když viděli, jak se Rusové chovají, víno raději vylili. Podobná situace se opakovala na mnoha místech,“ líčí sestra Lukášová.

„Po válce jsme velice brzo šli zase do školy, lazaret zmizel. Ve Zlíně bývali vynikající učitelé. V Praze se hned po válce chystaly různé ekonomické reformy a někteří zlínské učitelé byli do toho plánu zapojeni. Náš učitel matematiky za sebou ani nezavíral dveře, protože se často z kanceláře o poschodí níž ozvalo: ‚Pane profesore, máte telefon! Volá vás ministerstvo.‘“

Konec války dal průchod nenávisti vůči Němcům. „Pamatuju si na jedno velké shromáždění na zlínském náměstí. Jako řečník tam velmi energicky vystupovala dívka, kterou jsem znala. S velkým zaujetím prohlásila: ‚Jediný dobrý Němec je mrtvý Němec!‘ To mi utkvělo v paměti do dneška, ale nepodepsala bych to. Mám řadu německých sester,“ říká. Následoval nucený odsun Němců. „Jejich statky a zahrady zůstaly opuštěné, takže studenti ročníků 1927 a 1928, museli povinně na tříměsíční brigádu. Starali se o polnost a hospodářství.“ O rok mladší Věra Lukášová se těmto brigádám vyhnula. „Najednou jsme zůstali ve třídě sami. Bylo nás osm, děvět. Francouzštinářka měla soukromé hodiny,“ vzpomíná. ►

Kde byl Bůh?

Doba svobody nevydržela dlouho. Téměř ihned po komunistickém převratu v r. 1948 byl mezi prvními vyhozen z firmy Baťa Věřin tatínek, ji samotné komunisté kvůli kádrovému posudku zakázali studovat. Ze Zlína se až do roku 1989 stal Gottwaldov. Věra Lukášová našla zaměstnání ve filmových ateliérech, kde spolupracovala s cestovateli Hanzelkou a Zikmundem. V r. 1953 se vdala za evangelického faráře Jana Lukáše a záhy se ze Zlína odstěhovala.

Po druhé světové válce dlouho rezonovala otázka, jak mohlo k holocaustu vůbec dojít. Teologové a filozofové se ptali, kde byl Bůh, když umírali lidé ve vyhlazovacích táborech. „V Bibli jsem našla tento přiléhavý verš: ‚Pošetilostí si člověk podvrací cestu, ale jeho srdce má zlost na Hospodina.‘ [Př 19,3] Ta otázka nezní, kde byl Bůh, ale kde jsi byl ty, človče? A jedna z prvních otázek Bible zní: ‚Kde je tvůj bratr?‘ Připadá mi, že všechno důležité je v Bibli už popsáno, jen to musíme vzít vážně, vztáhnout na sebe,“ zamýšlí se sestra Lukášová.

Její slova jsou aktuální i pro dnešní dobu. Ani po osmi dekadách není v Evropě mír. Současná válka na Ukrajině je nám dokonce nejbližší od konce té světové. Jak se na to pohlíží člověku, který ji zažil? „Jedna věc jsou takové ty praktické záležitosti – nejde elektrina, nejedou vlaky, uprchlíci, trvalá potřeba pomáhat. A pak to vědomí, že Ukrajina byla napadena, je obětí. Viník je Rusko. Je důležité říci nahlas, kdo je oběť, kdo pachatel, a neustoupit od toho. Pojmenovat, co se stalo, pak hledat řešení. To mi hodně leží na srdci.“

A co si z doby světové války sestra Lukášová nese s sebou do dneška? „Z doby konce války mi nejvíc leží v paměti rozhlasové vysílání – 24 hodin denně, nepřetržitě se ozývalo hlášení: ‚hledáme‘, ‚přihlaste se‘, ‚můžete povědět něco o‘, ‚nabízíme zaměstnání‘, ‚dáme k dispozici‘, ‚hledám svou rodinu‘. Hlasy, které hledají, touží po vzájemnosti, po tom být spolu, být zase spolu, být konečně spolu. Kéž je to i naše modlitba dnes,“ uzavírá.

*připravila Adéla Rozbořilová, foto: archiv
V. Lukášové*

RECENZE

Partyzánskou stezkou po Horácku

Přidejte se k putování krajinou po místech odboje

Krajina Horácka v sobě nese silnou paměťovou stopu odbojového a partyzánského hnutí druhé světové války. Pamětníků pomalu ubývá, a tak se autor projektu „Partyzánská stezka“ rozhodl vyzpovídat pár posledních. Jejich výpovědi se staly vedle záznamů v kronikách a dalších zdrojů součástí rozsáhlého mediálního průvodce po antifašistické historii Českomoravské vrchoviny.

O co jde

Autor projektu Martin Pfann říká, že hlavním motivem pro něj byly opomíjené vzpomínky na pohostinnost, odvalu a sounáležitost místních obyvatel Horácka. Oživování paměti slouží podle něj k vytváření naší vlastní budoucnosti. Vždycky měl problém ztotožnit se s chabými vojáky a vycvičenými parašutisty. Zde však našel to dobré v každodennosti u běžných lidí, kteří přes hrozbu prozrazení v nebezpečné době nezavřeli dveře odbojářům a partyzánům. Naopak – vytvořili silnou solidární síť pro možnosti antifašistického odboje. V utajení a skrom-

nosti sháněli ošacení a obuv, vařili jídlo a poskytovali potraviny, umožňovali přespaní i dlouhodobější úkryty pronásledovaným osobám a to vše s vědomím možného prozrazení s život ohrožujícími důsledky.

Jedno ze zastavení – Věstínek

I malá vesnice Věstínek, ležící v obvodu rovečského sboru, má svůj příběh. Na pomníčku uprostřed obce je mezi jmény padlých v první i druhé světové válce jméno Boženky Hartmanové. Odbojářská rodina Hartmanova z Proseče, která podporovala partyzány a ukrývala vysílačku pro ilegální vysílání a pro kterou bylo v jejím bydlíšti nebezpečno, se ukrývala u svých příbuzných ve Věstínku, na statku u Dvořáků. A zde také došlo v dubnu 1945 k tragédii. Ve světnici u Dvořáků si čistil revolver slovenský partyzán Janko Silný. Proti němu u stolu seděla a spravovala partyzánské svetry Boženka, jediná dcera Hartmanových. Nešťastnou náhodou vyšla rána a zasáhla dívku přímo do srdce. V domě zavládlo zděšení. Přivolaný lékař, doktor Plch z Rovečného, mohl konstatovat už jen smrt. Dívka byla v největší tajnosti prozatímně pohřbena na kraji Dvořákova pole za vesnicí a uložena do rodinného hrobu v Záboří se dočkala až po osvobození v květnu 1945. Na její památku je její jméno vytesáno na pomníčku na návsi, mezi ostatními, kteří položili život za svobodu. A jak dopadl partyzán Janko? Hnán výčitkami svědomí, stavěl se při střetech s Němci do první linie a v jedné z přestřelek nalezl smrt.

Další zastavení prozradí, kdo byl Josef Serinek

Významnou postavou partyzánského odboje na Vysočině byl Josef Serinek (1900–1974), zvaný Černý partyzán. Před válkou žil na Plzeňsku se ženou Pavlínou a pěti dětmi. V srpnu 1942 byl s celou rodinou jako Rom deportován do tzv. „cikánského tábora“ v Letech. Odtud se mu podařilo samotnému uprchnout, žena a děti se však nevrátily. Serinek utekl na Horácko, kde se mu

dostalo přijetí na statku u Matějů na Kutinách u Spělkova. V lesích kolem Spělkova a Daňkovic se mu postupně podařilo vytvořit lesní partyzánský oddíl ze sovětských uprchlíků z nacistických vězení a českých uprchlíků z nuceného nasazení. Od roku 1943 až do konce války organizoval partyzánský odboj na Horácku. Josefu Serinkovi a jeho činnosti jsou věnována dvě zastavení, v nichž uslyšíme úryvky z místních kronik i jeho vlastní slova.

Co znamená, že je průvodce intermediální

Letos si připomínáme 80. výročí konce druhé světové války, a tak se hodí, že na výletech či vycházkách po Vysočině můžeme navštívit místa připomínající tuto část naší historie. Těmi místy jsou obce, osady, kostely či kopce, kde se díky pomoci místních obyvatel ukrývali partyzáni. Originální příběhy, které můžeme poslouchat ve formě audia, jsou sesbírány z výpovědí pamětníků nebo jejich příbuzných, ale i z beletristických či odborných knih a z místních kronik. Ke každé zastávce na trase patří jedna kapitola mluveného slova. Poslechnout si je můžeme přes internetové platformy, na webové stránce projektu nebo se dají stáhnout do telefonu.

Jak trasu využít

Tištěná mapa má dva díly. Na mapě jsou vyznačena jednotlivá zastavení, cesta vede převážně po turistických cestách. První díl Partyzánské ►

stezky nás povede po 11 zastaveních přes Telce – Sněžné – Strachujov, druhý díl obsahuje 17 zastavení na trase Strachujov – Veselí – Hodonín. V Hodoníně je na místě bývalého „cíkánského tábora“ Památník holokaustu Romů a Sintů. Délka celé trasy je 80 kilometrů. Není nutno absolvovat partyzánskou stezku určitým směrem nebo celou. Linie propojuje jednotlivé body v krajině a každé zastavení má svůj příběh zachycený v audiostopě. Body na mapě můžeme brát jako možné návrhy pro zastávky k odpočinku na svých výletech, protože pomníčky

a vzpomínky na odboj místních obyvatel jsou téměř v každé vesnici této kopcovité protestantské oblasti.

Odkaz na webové stránky:

<https://partyzanska-stezka.cargo.site>

*Průvodce vznikl jako součást diplomové práce
Martina Pfanna na Fakultě výtvarných umění VUT
v Brně.*

Daniela Ženatá

RECENZE

Požehnání na 280 znaků

Do všeho, co přichází

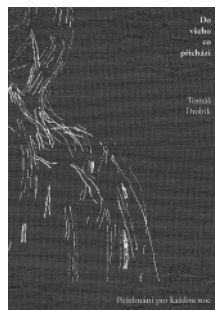
„Někdy hodiny utíkají příliš rychle. Někdy se nesnesitelně vlečou. Někdy před námi leží celý den jako velký oceán. Někdy je život najednou velmi malý. Někdy je všechno jedno velké požehnání. Někdy ho hrozně moc potřebujeme.“

Jedním z takových časů, kdy nám bylo třeba požehnání, byla doba covidové pandemie. A právě v ten čas se začaly na Facebooku Tomáše Drobíka objevovat zajímavé krátké texty. Byla to požehnání. Sám o tom píše, že v té době chtěl vnést do veřejného prostoru trochu naděje a povzbuzení; dobrým místem pro to se mu zdála síť Twitter, odkud se texty „přelily“ i na Facebook. Jednotlivá požehnání mají rozsah 280 znaků, jsou to odstavce o několika řádcích. Na konci každého textu je malý křížek. Tento znak je zde na základě Lutherova doporučení začínat i končit den znamením kříže.

Koncem loňského roku výběr z těchto textů vydalo v knižní podobě nakladatelství Biblion.

Kniha s názvem *Do všeho, co přichází* je rozdělena do částí s názvy měsíců v roce, k tomu jsou přidány kapitoly Velikonoce a Konec týdne. Drobíkova kniha je jednou z těch, které můžete

vzít, otevřít kdekoli, přečíst odstavec, nechat v sobě působit, odložit a jít dál. Přitom ale jdete dál o maličko jiní. Ulpí na vás kapka požehnání. Možná se objeví otázka, povzbuzení, možná budete vedeni k další nebo delší modlitbě. Možná si vzpomenete na něco z uplynulého dne, co vám uteklo. Nebo najdete pojmenování pro bolest, kterou jste prožili, budete ji moci odevzdat Pánu Bohu a věřit, že on o tom ví.

Jedno z požehnání je třeba toto: „pro vás, kteří máte dobrou náladu / pro vás, kterým se daří / pro vás, kteří oslavujete život / pro vás, kteří toliko věcem vzdorujete / pro vás, kteří už to nedáváte / pro vás, kteří trpíte / pro vás, kteří potřebujete ostatní / pro nás všechny a pro naši soudržnost: / požehnání. †“

Texty jsou proloženy obrázky sochařky a výtvarnice Jindry Vlkové. Obrázky znázorňují člověka, většinou jeho hlavu. Jsou tvořeny z malých teček, mají trochu snový charakter, možná jsou to kapky nebo tečky požehnání, které na hlavě člověka ulpívají a tvoří jeho celek. Jedno

z požehnání končí slovy: „Bůh tě svou rukou nakreslil a smrt už nemá gumu.“

Čtěte i žijte s požehnáním.

Drobík, Tomáš: Do všeho, co přichází. Praha, Biblion 2025, 244 s.

Lenka Ridzoňová

POSLEDNÍ SLOVO

Každý věk má svou bolest

Ještě nedávno jsem se divila, proč si lidé kolem mě přejí při různých příležitostech hlavně to zdraví. Vždyť přeci štěstí a láska jsou to hlavní! Ovšem pak slavil čtyřicetiny můj mladší kamarád, kterého znám už dlouho. Neurochirurg, otec čtyř dětí. Všichni z naší party jsme mu automaticky přáli hlavně to zdraví.

„Hele, taky se vám to kdysi zdálo divný, že si všichni furt přejou zdraví?“ zeptala se jedna z gratulantek, členka naší kapely, a já si s povděkem uvědomila, že v tom nejsem sama.

A přitom, ještě nedávno, vlastně před... dvaceti lety jsme si přeci říkali, jaké je to štěstí, že v červenci nemá první týden pršet, protože nezmokneme na tom festivalu, kam jedeme hrát. Když nebude pršet, seznámíme se večer u ohně s nějakýma klukama. Jo! Dnes máme hlavně starost o to, abychom v tu dobu zrovna neonemocněli my nebo děti, popřípadě všichni postupně.

A jak nás tehdy bolelo u srdce, když nám pak ten „pravý“ řekl, že se cítí ještě mladý na vážný vztah a také je pod tlakem. V noci jsme pak brečeli do polštáře až do vyčerpání, abychom nad ránem klidně usnuli. Dnes jsme vyčerpání i přes den, až bychom řvali, a u srdce nás bolí pokaždé, když se mění tlak.

A ty výlety a procházky! Kdysi jsem s jedním mladým muzikantem prochodila noc. Vážně! Pořád jsme si povídali, sem tam si sedli na lavičku, a ačkoli jsme se viděli poprvé, zdálo se mi, jako bychom se znali odjakživa. Myslím, že jsme si za celou dobu potřebovali jen jednou od-

skočit. Věnovali jsme si totiž tolik pozornosti, že všechno ostatní muselo počkat.

Včera jsem byla v divadle. Při druhém dějství jsem si musela odepnout pásky od sandálků, protože mi začaly bolestivě natékat nohy. Tajně jsem jimi cvičila pod sedačkou a spílala si, že jsem nevyměnila sexy vypadající punčochy se vzorem za podkolenky podporující práci žilního systému dolních končetin.

Představitel hlavní role se mi moc líbil. Už jsem ho určitě někdy viděla, ale nemohla jsem si vzpomenout kde a ani jak se jmenuje. Sice jsme si daly s kamarádkou o přestávce dvě deci červeného vína na prokrvení organismu, ale u mě se tento efekt nedostavil. Navíc se mi začalo chtít na toaletu, což mi na soustředění vůbec nepřidalo.

Když jsem pak dopajdala domů, hodila nohy na stůl a hlavu na polštář, přišla mi zpráva od kamarádky. Posílala mi link na ten kolagen, co opravdu funguje, jak jsme se o něm bavily a přidala k tomu i posilovací doplněk na... ach jo, jak se to jen jmenuje... no, já si vzpomenu, mám to v telefonu. Ale kde mám ten telefon?

A vůbec. Na co telefon. Vždyť nám bylo hezky i bez něj! To bylo ještě tehdy, když nás nohy bolely až po dvacetikilometrovém pochodu podél Sázavy, srdce v hrudi skákalo jen radostí, nemoc přišla po prochlazení při čekání na nádraží na vlak, který ještě neodjel a přivezl z dálky naši nejnovější lásku, které jako by nebylo nikdy dost. Ještě je to dobré, na tohle si ještě vzpomínám.

Pavla Hájková

Zpověď' očima teologie. (Panelová diskuse v Dominikánské 8 s hosty Pavlem Pokorným a Benediktem Mohelníkem OP, Praha, 25. 3. 2025.)

foto: Petr Krampl (Člověk a víra)

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARO

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka červnového čísla

ČB 6/2025 je 18. 5. 2025.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diaconie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Tělo a víra.

Setkání
Pražského
a Ústeckého
seniorátu

MŮJ SENIORÁT

31. 5. 2025

Potkali se u ŘEHLOVIC

 Kulturní centrum Řehlovice

 14:00 - 19:30

kapela
Cactus
Showband

program
pro děti

táborák

divadlo
Buchtý
a loutky

výrobky
chráněných dílen
Diakonie

večerní
bohoslužby

Na akci je možné dorazit o den dříve a přespat pod stanem.
Více info na prazsky-seniorat.evangelnet.cz/akce

 ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

Diakonie
Českoobrattské cirkve evangelické

Potřebujete se zastavit a nabrat dech?
Pak tu pro vás může být

ÚTOČIŠTĚ

Místo k zastavení
a pobytu v samotě
s možností
duchovního
doprovázení
a společné modlitby
na faře v Chrástu.

Kontakt: Karel Šimr
karel.simr@evangnet.cz
739 244 774

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
FARNÍ SBOR V CHRÁSTU U PLZNĚ

